

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej... K 84.—
za pol leta " " " " 42.—
za četrt leta " " " " 21.—
za en mesec " " " " 7.—
za inozemstvo celoletno K 95.—
Sobotna izdaja:
za celo leto " " " " K 15.—
za inozemstvo " " " " 20.—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna poltivrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat " " " " po K 1-20
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši tisk 9-9 mm K 4.—
Poslano:
Enostolpna poltivrsta K 3.—
lahaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Telefona št. 59.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — št. 600 poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.,
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-her. 7563.

Celovška pogajanja razbita.

LDU. Celovec, 16. maja. (DunkU.)
Uradno: Pogajanja z jugoslovansko de-
legacijo o ugotovitvi demarkacijske
črte na koroški fronti in o sklepu pre-
mirja so ostala brezuspeha. Jugoslovans-
ka delegacija je odločno zahtevala, da
se mora vpostavit črta, ki je bila pred
29. aprilom in da jugoslovanske čete
zopet zasedejo mostišča pri Spodnjem
Dravogradu in Velikovu ter vojaško
pozicijo na severnem izhodu iz kara-
vanškega predora, iz katerih so se, ka-
kor znano, vršili vpadi z dne 20. aprila
proti Celovcu in Beljaku. Nemška Av-
strija je najprej predlagala skleniti
premirje z ozirom na sedanjo črto. V
nadaljnem poteku razprave pa je pred-
lagala Nemška Avstrija nevtralizacijo
na desnem bregu Drave ležečega koro-
škega ozemlja od Frabaha do štajers-
ke meje. Tretji predlog se glasi, naj se
nemško avstrijske čete iz označenega
ozemlja umaknejo in da jugoslovanski
zastopniki zgolj zato jamčijo, da se pri
premiranju jugoslovanskih čet ne vrši-
jo nobena nasilstva napram prebival-
stvu, ki drži z Nemško Avstrijo.

Vse te predloge so jugoslovanski
zastopniki označili kot nerazpravljive.
Na nadaljnji predlog zastopnikov Ne-
mške Avstrije, da naj se glede ugotovitve
provizorične demarkacijske črte do ure-
ditve vprašanja v mirovni pogodbi, po-
stavijo razsodišče entitnih vlad, so iz-
javili jugoslovanski zastopniki, da sa-
mi o tem predlogu ne morejo razprav-
ljati. Sporočili ga bodo belgrajski vladil-
ci, a odpotovati morajo kljub temu. Jugo-
slovanski delegatje odpotujejo 17. maja
zvečer preko Maribora. Pred odhodom
jim je dovoljeno obiskati jugoslovans-
ke ujetnike v Celovcu. Nadalje so se
zedinili, da smejo obojestransko pose-
bne komisije obiskati ujetnike in po-
sredovati, da se zamenjajo ranjeni
ujetniki.

Dr. J. P. Antar Duševna kriza.

Razvoj v naši domovini, zlasti po
dogodkih na Koroškem, sili k razmiš-
ljanju. V prvem razburjenju je padlo
na račun naših fantov na mejni straži
nekaj prav trpkih besed o našem časo-
pisju. Brali smo odgovor v včerajšnji
številki. Oglasil se je zdravi del našega
vojaštva. Tisti del, ki ve, kaj je v teh

časih in razmerah prva dolžnost vo-
jaka, ki ve, kaj brani danes in kaj je
branil poprej v mačehovski Avstriji.

Toda čast, komur čast! Veseli nas,
da se je oglašil slovenski branilec za
svojo čast. Mislimo pa, da je treba naši
javnosti v mestih in po deželi vedno
in vedno na srce pripovedovati, da je
zdaj prišel tisti čas najtežje preizkuš-
nje, ko moramo sami dokazati, kako
smo zreli, da sebe vodimo, sebe vla-
damo.

Ali se zaveda po Kranjskem masa
ljudstva, kaj je dobila z novo državo?
Po veliki večini si je mislila državo
vse drugače, a prave pojme o lastni
državi nima, ker jih nikoli — imela
ni! Imela je le sanje o boljši državi; ta
misel je ustvarjala Jugoslavijo. Da
pa Jugoslavija ni tele ali krava, ki se
lahko kupi in tudi lahko proda za
manj ali več grošev, nego da je skupna
streha za vse, ki bivamo že stoletja
drug poleg drugega, nikdar pa nismo
drug z drugim urejali še svojih skup-
nih stvari — ta misel še ni prodrla v
zavest in voljo ljudstva.

Ne pomaga nobeno zmerjanje, ne
koristi nobeno obtoževanje glede pre-
teklosti in misljenja ljudstva; njegovo
neumevanje in delno razočaranje treba
upoštevati vsem, ki jim je dana oblast
in dolžnost, da vodijo krmilo mlade
države.

V zavest nam mora priti vsem, da
smo — bolni, da smo precej nevarno
bolni po vseh demoralizirajočih vplivih
zadnjih let. Pomniti moramo, da smo
nad dve leti podirali in nasprotovali
oblastem in vsemu, kar je nas vezalo z
nekdanjo monarhijo. Kar smo skušali
dati ljudstvu za nadomestilo, to je ljud-
stvo le pri vrhu zagrabilo. Po svoje je
umelo novo državo, ker jo je v teku let
ogromnega trpljenja spoznalo le kot —
mučilnico in ne za to, kar mora ali
vsaj bi morala biti mati za vse.

Vprašanje je, odločilno vprašanje,
ki ga stavimo na vse odločilne faktorje:
Kaj je nova država storila, da ob ljud-
stvu to, kar mu je sijalo ob začetku
kot zvezda vodnica?

Prvo pa, kar mora ljudstvo dobiti
— je država! Danes je nima. Komur
je res za obstoj in blagor nove države,
naj skrbi, da ljudstvo čim prej pride
do političnega sodelovanja, do volitev.
Z volitvami dobi šele ljudstvo v roke
državo in tedaj bo vedelo, kaj ima
v roki. Čutilo se bo dolžno, da za svojo
državo skrbi in žrtvuje vse — denar in
zdravje.

Zato ljudstvu državo! In to kmalu!

na beseda, prijateljstvo v vojski —
sladkost, ki smo jo uživali s tabo.

Tvoj sladki nasmehljaj je izginil,
tvoja ohrabrujoča beseda utihnila...
Stotina Celjskih je izgubila brata. Ne,
ni mogoče. Naš pogled je obrnjen v
daljo, z upajočim strahom gledamo
tja, da te zopet vidimo, objamemo.
Prazno, zastoj! Črn plašč te je zakril,
zakril solnčno preteklost.

Morebiti te bom spremljal na zad-
njem pohodu, morebiti sam izmed onih,
ki te ljubijo. A srca vseh bodo gotovo
tu. Naš stan, naša sveta naloga v tej
dobi nam zadržava solze; a nepopisna
je naša bol. Tolažili bi radi Tvojo ma-
mico, sestričo, bratca, a sami ne pozna-
mo tolažbe.

Solnce! Tvoj duh, on je v nas;
Tvoji ideali, naši so; Tvojo domovinsko
ljubezen čutimo, kri polje, Tvoja smrt
je seme... Spavaj, dragi... uživaj
počitek, toliko zaslužen! Iz nebeskih
višav pa zalivaj semenu, ki si bil Ti...
Spavaj, spavaj... mirno...

Ivan P.

Čitka.

(Dogodek s pota. Priobčil dr. Leop. Lénaud.)

Ko po dolgih letih tesnega življenja
zopet stopam pred obličje čitajoče javno-
sti, pričujem z malo izpovedjo.

Iz našega parlamenta.

Belgrad, 15. maja 1919.

Zadnji dnevi so prinesli veliko izpre-
memb v političnih odnošajih. Kar se je
med velikonočnimi parlamentarnimi počit-
nicami pripravljalo, je sedaj izbruhnilo z
vso silo v zbornici; prej bolj latentna bor-
ba med radikali in demokrati je postala
očita in je zavzela za naše sedanje odno-
šaje nasproti zunanjemu svetu naravnost
preostro obliko. Krivda je očitno v tem,
da Pribečevićev »Demokr. klub« na vsak
način želi pridobiti več eksekutivne držav-
ne moči, odnosno hoče prevzeti eventualno
vso moč v svoje roke.

Spori v kabinetu zaradi agrarne re-
forme in pretresanje poročila verifikacij-
skega odbora o treh banatskih mandatih
so očitno sredstvo za doseg drugih ci-
ljev. Razmerje med »Dem. klubom« in »ra-
dikali« je poostrolo pisanje »Demokra-
cije« in Pašičeva karikatura v njej in prvi
podpredsednik Ribar, ker je v današnji
seji vodil debato enostransko in na pred-
sedniškem stolu ni mogel potlačiti svoje
prilagoditve k »Dem. klubu«. Očitno je
favoriziral svoje klubove pristaše proti so-
cijalistom in radikalcem. Zato je naenkrat
žel vihar, da je moral prekiniti sejo, ker
so proti takemu načinu predsedovanja na-
stopili razen demokratov vsi zbornični
klubi, najostreje seveda radikali. Ko se
je seja nadaljevala, se je Ribarju videlo, da
se je od viharja precej naučil.

Vsled teh poostrenih odnošajev med
demokrati in radikali je seveda trpelo
tudi delovanje v zbornici. Debat o veri-
fikaciji mandatov se vleče v neskončnost in
mora ozlovoltiti človeka, ki si želi pozitiv-
nega političnega in gospodarskega dela.
Finančni odbor je prekinil svoje delo,
agrarni posluje več kot počasi, drugi novo-
konstituirani odbori niso prišli daleč pre-
ko svojega konstituiranja: plenum deba-
tira.

Zanimivo za naše gospodarske odno-
šaje je, da zahteva ententa od naše države
za Madžarsko in Nemčijo 150.000 ton ce-
realij in 12.000 ton masti, torej skupaj
16.200 vagonov živil. Lepe pojme morajo
imeti nekateri gospodje o naših razmerah!
Ako pridenemo k temu še dejstvo, da se
Italija trudi naprtiti nam v bivšem avstro-
ogrskem ozemlju vojno odškodnino, smo
sliko le malo izpopolnili.

Za naše uradništvo in učiteljstvo bo
zanimiva vest, da namerava ministrski
svet pretresavati končno ureditev uradni-
ških in učiteljskih plač jutri. Ali pride do
tega, je seveda odvisno od dejstva, ali
imamo krizo ali ne. Ako bo kriza, potem
se seveda take zadeve odložijo do rešitve

politične krize: rešiti je treba osebne želje
najvišjih državnih uradnikov — ministrov.

Ostri kritiki je zbornica podvrgla ta
četrtletno celotno vojaško administracijo.
Vojni minister je imel zelo vroč dan, če-
ravno je bilo v zbornici zelo hladno.

Poziv kmetiskim zvezam.

Kmetje! Naša vojska, ki je zbrana v
K. Z., šteje nad 20.000 mož. V združeva-
nju je naša moč in varnost. Le če bomo vsi
kmetje združeni v K. Z., si bomo mogli pri-
boriti oni vpliv v državi, ki nam gre po
našem številu in pomenu.

Kmetijski stan gre težkim časom na-
sproti. Mi vemo, država mora pobirati dav-
ke, da more živeti. Mi se ne branimo opravi-
čenih davkov. Po svojih K. Z. pa bomo
poskrbeli, da bodo davki tudi pravično
razdeljeni. Čim večja bremena nosimo,
tem bolj moramo paziti, da nam drugi ne
bodo nalagali krivičnih bremen. Sami bo-
mo najboljši varhi svojih koristi potom
svojih K. Z.

K. Z. so naše zbornice. V njih se po-
svetujemo o svojih težnjah, v njih sklepa-
mo o svojih zahtevah. Kar bomo skupno
dognali, bodo naši poslanci z uspehom iz-
vojevali, kjer bo stala za njimi sklenjena
moč naših kmetov, organiziranih v K. Z.
Sedaj ni čas tožba in tarnanja, ampak
treznega razmišljanja in resnega dela.
Svoje zahteve moramo ugotoviti, svoje po-
trebe poznati. Več glav več ve, deset mož
več zmog kot eden. Ali uvidevate potre-
bo K. Z.?

Ni več daleč čas, ko se zopet povr-
nejo redne razmere. Sklepale se bodo tr-
govske pogodbe s tujimi državami, novih
zakonov nam bo treba. Kdor naprej ne
misli, se uračuna. To se nam ne sme zgodi-
ti. Vse moramo že sedaj pripraviti, da bo-
mo o pravem času lahko jasno zastopali
svojo stvar. Torej K. Z., razmaknite se!
Razmišljajte in agitirajte! Za vašo stvar
gre.

25. maja bo odborova seja J. K. Z., o
binkošti seja vodstva J. K. Z. Delo mora
biti uspešno. Zato že doma vse pripravite,
da bo delo tem lažje. Nabirajte člane, da
bo poročilo Vaših zaupnikov tem vese-
lejše! Jugoslovanska kmetiska zveza.

Dr. J. P. Antar Narodna samozavest.

Nečesa nam vendar manjka, to bo
moral vsakdo priznati, ponosne narodne
samozavesti, kjer srce vsakemu nemirno
bije ob velikih, usodnih dogodkih, kjer ni-

Preden stopim v voz, pogledam po
peronu. Bilo je poželjenje oči, a kdo bi se
v tistih okoliščinah ustavljal takemu pože-
ljenju! Med pestrobojno množico zagledam
rdečo čepico, pod njo pa malo glavico in
dalje doli — menda neko narodno nošo
meni nepoznanega izvora. Pogledam, ka-
kor se pogleda med izprehodom cvet na
gredi...

Pogledam še enkrat čepico... Res
je zanimiva. Pa glavica... pa ne vem, če
je bila glavica. Več se ne spominjam ni-
česar, v spominu mi je obličja samo če-
pica. Potem pa zopet ne vem, kako je bi-
lo, nekaj sva med sabo izpregovorila, tri
besede ali pet ali ne vem koliko. Vem
samo, da je bila čepica jako zanimiva.
Tudi ne vem, kako je prišlo do razgovora.
Menda se je oko srečalo z očesom, pa se
je vnela beseda. Morebiti je moj pogled
smatrala za vprašanje ali pozdrav. Najbrže
mi je brala iz duše, kajti vprašala me je,
če mi je čepica všeč in jaz nisem mogel
drugače, kakor da sem pritrdil. Pri tem
sem bil neroden, kakor paglavac v šoli,
ki se ni pripravil na nalogo. Slednjič pa
niti ne vem, če sva res kaj govorila. Morda
mi je vse samo sanjala duša, ker sem videl
čepico.

Kako sem prišel v voz, ne vem. Vem
samo, da sem dobil jako slab prostor, na-
tlačeno poln voz tretjega razreda med po-
polnoma tujimi ljudmi, a imel sem brez-
plačen listek prvega razreda in moja na-

LISTEK.

Prijatelju Mirku ob rakvi.

(V spomin padlemu poročniku Mirku
Kvartiču.)

Sanje... Kot bi bilo včeraj, ne,
ravnokar. Čil, jak, ljubezniv, kot si znal
biti samo Ti, si stal pri meni. Kolikrat
sva si stisnila roki, upajoča ob ločitvi,
vesela ob svidenju. Spomin se vrača.
Ni bilo včeraj. Takrat sva si stisnila
roko, bilo je ob ločitvi, kakor že toli-
krat, in rekel si: Na svidenje! Vrnil si
se, dragi. A ne morem te videti. Zakaj
se skrivaš za te odurne stene? Ne po-
znaš me več? Spavaš... Na svidenje!

In jaz mislim... Preteklost, kako
zlata! Poznal sem te, kakor te mnogi
niso. Ljubil, kot mnogi ne. Ker si bil
odkrit, neustrašen, ker si ljubil resnico,
ker nisi poznal nečloveškega kleče-
plaztva, so te vrgli iz svoje srede. Tudi
jaz sem bil tam... kruto ločen od
tebe, a duh, srce, saj si ga poznal, je šlo
s teboj. Morebiti tega nisi znal. A srce
je govorilo...

Našla sva se slednjič, našla tam,
kjer si dosegel krono ne samo življe-
nja, ampak tudi požrtvovalnosti, nese-
bične ljubezni do brata. Vojska — stra-

kdo ne more najti počitka in miru, ko narodu pretijo velike nesreče, kjer vsak posameznik s celoto sočustvuje, žaluje in se veseli, kakor se ravno celoti ali njenim delom slabo ali dobro godi. Te vsakega posameznika prešinjajoče narodne samozvesti ni še v velikem delu našega ljudstva, ni je posebno na Kranjskem, kjer bi morala biti v najvišji meri doma. In vendar spada narodna samozvest h gonilnim silam, brez katerih ne more noben narod svobodno živeti.

Gonilne sile morajo delovati v človeku in v narodu oziroma državi, da se ohrani v neodvisnosti. Kakor je n. pr. verska samozvest nujno potrebna, da človek ne zataji pri prvi priliki svojih navedenih in verskih načel, nujno potrebna, ker sicer zapade s popolno gotovostjo suženstvu njih strasti in suženstvu poljubne okolice; kakor je stanovska samozvest potrebna, da more človek svojemu poklicu primerno živeti in se svobodno dejstvovati v smislu njegovega smotra, prav tako je narodna zavest nujno potrebna, da se vsakdo čuti člana svojega naroda, v katerem edino more biti naravnemu zakonu primerno resnično svoboden. Brez narodne samozvesti ni mogoča narodna svoboda. Nedostajanje narodne samozvesti v ljudeh je znak, da ne znajo razločevati med suženstvom in svobodo. Besede, ki jih slišiš: »Saj mi je vse eno, če sem tukaj ali tam,« izvirajo iz src hlapcev. Človek, ki brezčutno opazuje nesrečo, ki pritiska na Koroško ali Primorsko, in si želi starih časov nazaj, on je suženjska duša, ki po krivici živi med osvobodjenim narodom.

Narodna samozvest je pravna dolžnost. Svoboda, ki jo Bog narodom deli, ni mogoča brez narodne samozvesti. Svoboda je predpostavljala in jo za svojo ohranitev zahteva, je z njo združena, kakor vsako delo s svojim namenom. Posebno dolžnost tvori ona za katoličana. Kot član gotovega naroda in gotove države se mora ravno on, če hoče biti zaokrožen popoln značaj, še posebej odlikovati po narodni in državni samozvesti. Čudovito mora vsakega ganiti, če bere, kako moli leta 429. sv. Avguštin, Rimljan z dušo in srcem, naj ga Bog ali pokliče iz življenja, da ne vidi zmage barbarov nad Rimljani v Afriki, ali pa, če ga pusti pri življenju, naj odvrne sramoto od domovine; če bere, kako žrtvuje kipeče ljubezni do domovine sv. Ambrozij celo cerkvene dragocenosti, da more ljudstvu v nesreči pomagati, ki ga je zadela po zmagi barbarov leta 378. V Devici Orleanski je Bog domovinsko ljubezen, ki je tirala to nedolžno sveto devo na čelo vojaških čet v najhujše boje, ožaril z najvišjim sijajem blaženstva in svetosti. Kaj čudno torej, da se francoski narod, ki vidi v Devici Orleanski svoj krasen vzor, tako odlikuje po narodni samozvesti. Poleg Srbov ni noben drug narod v ti vojski tako heroično, tako nesebično krvavel in se do skrajnosti žrtvoval kakor Francozi. Oni vedo, kaj je svoboden narod...

Neizčrpne gonilne sile so verska, narodna, državna in stanovska samozvest. Le one usposablajo posameznika, da more prinašati za celoto največje žrtve, da more za njo dati vse, tudi lastno življenje. Kakor vsaka gonilna sila v človeku izvira tudi narodna samozvest iz ljubezni, in sicer iz ljubezni do lastnega naroda.

Nikdar ni bilo večje prilike, buditi to ljubezen širšem po slovenskem ozemlju kakor sedaj, da bi narodna samozvest našla vse za vse slučaje pripravljene. Kako se po narodni samozvesti odlikuje Gori-

čan, Tržačan in naš Kraševac! Nikdo ne čuti bolj nesreče, ki jih je zadela, kakor oni; pa tudi nikdo ni bolj prepričan, da bo breme padlo, ki jih sedaj teži. Tu ni hlapca, ki bi rekel: Meni je vse eno, kjer sem. Tu je vsak ponosen sin svojega naroda, ki mu hoče zvest ostati, in ki ponosno kljubuje vabam sovražnika do dneva osvoboditve.

Ampak drugod bi morali ljudstvu donášati narodne samozvesti. Prvikrat v življenju našega naroda umirajo sedaj ob koroški fronti naši možje in fantje za svobodo svoje domovine. Nešteto krat so jih že preje v boje vodili, ampak vsekdar le za koristi drugih in za to, da so mogli še nadalje hlapci ostati. Sedaj pa umirajo prvokrat za koristi in svobodo lastnega naroda in lastne države.

»Ilustrirani Glasnik« in drugi listi so prinašali cele vrste slik in črtic onih fantov, onih mož, ki so padli za militarizem in ohranitev nemškega nasilja; kaj se sedaj dela ob spominu onih, ki umirajo v resnici za nas in našo svobodo?

Kako bi Francozi in tudi Italijani tu vse drugače nastopali! Kako bi oni tem junakom prirejali zahvalne narodne manifestacije! Kako bi oni njih spomin častili! Imamo že Razlaga, Malgaja, Kvartiča in toliko toliko drugih. A žalne narodne manifestacije v počestčenje njih spomina ni še bilo. Naši listi bi jih morali biti polni; teden za tednom bi morali v zadnjo gorsko hišo sporočati, kaj so ti junaki za nas žrtvovali; teden za tednom bi jih naši listi morali staviti za zgled domovinske ljubezni našim možem in našim fantom... Črtice o njih bi morale preiti v vse ljudskošolske in srednješolske knjige!

Toliko predavanj se prireja dandanes po deželi naokrog! Koliko izmed njih je posvečenih narodni samozvesti? Vse delo bo zastoni, ako ljudstvo ne bo polno te samozvesti, kajti brez nje bo v odločilnih trenutkih vedno odpovedalo, ostane vedno mrtva masa, ki poreče: Saj je vse eno, kje sem, samo da se mi dobro godi.

Poglejte meščanstvo! Kulturni zgodovinar, ki bo pozneje to dobo proučeval, se bo sramu obraz zakrival. Kajti našel bo, da so se v gledališčih, ki bi morala v meščanstvu netiti ljubezen do doma, buditi narodno samozvest v njem ter ga navduševati k požrtvovalnosti do skrajnih mej, predstavljale igre prostaške neokusne zabave ter nizke blatne čutnosti. Ne igre kakor »Viljem Tell«, »Nikolaj Zrinjski«, »Nabuco«, ampak igre so se podajale kakor »Španska muha«, »Evelina«, »Moj Bebi«... in to v času, ko so dogodki na Koroškem dokazovali, kako ljudstvo potrebuje narodnega čuta in narodne samozvesti!

Treba buditi gonilne sile v narodu. Čudovito vztrajno so jih v Trstu in na Goriškem budili! Narodna pesem se je gojila v šoli, v čitalnicah, v društvi. Brez narodne pesmi, ki izžarja plamtečo ljubav do doma, bi ne smela nikdar preiti ne ena prireditev; vsako predavanje bi se moralo z njo začeti in z njo končati. Imamo Gregorčiča iz solčne, narodne, a sedaj toli trpeče Goriške, ki je po svojih pesmih naravnost apostol domovinske ljubezni! Njegov glas bi moral zveneti povsod bodisi v petju bodisi v dovršeni deklaraciji. In boji proti pijači bi se moral začeti, kajti pijanci so večni hlapci! Ljudstvo po Kranjskem je bilo vajeno služiti. Zadnji poskusi osvoboditve so zamrli z Matijem Gubcem. Ampak stare spomine je treba znova zbuditi in odpreti v ljudstvu sile, ki so

zaprte v njem, da se zaveda ter razradosti v svetem ponosu svobode, ki jo je od Boga dobilo, in da postane nje vredni nositelj do skrajnih posledic.

Dr. L. R.:

K uprašanju naše valute.

O ureditvi valute je te dni zopet izpregovoril kompetentni organ, naš finančni minister dr. Ninčič. Njegova izjava je lep primer za previdnega državnika in finančnika, ki marsikaj pove, a še več zamolči. To je prav, da ni obesil svojih načrtov na veliki zvon, da bi jih slišali vsi tisti špekulanti, ki že preže na to, da odnesejo zadnje profite po evropskem polomu tudi pri urejevanju valute.

Pozdraviti je treba to izjavo finančnega ministra posebno vsled tega, ker se iz nje jasno vidi, da se ni dal speljati na led od vseh tistih, ki so kričali po takojšnji ureditvi valute za vsako ceno in od take ureditve po tem ali onem ključu pričakovali edine rešitve iz naše gospodarske in finančne krize. Čas je zlat v pravem pomenu tudi za našo valuto. Vidimo že in čutimo, da se gospodarsko življenje v naši državi dviga iz omotice, ki je nastala vsled vojne, produkcija in promet naraščata, počasi, sunkoma se polni naš trg vsaj z najpotrebnejšimi življenjskimi potrebščinami. Tudi cene vsaj ne rastejo več, če že ne padajo. Tako si bo v doglednem času naša država gospodarsko toliko opomogla, da prestane s sigurnostjo tako težko operacijo kakor bo ureditev valute na ta ali drugi način, dočim bi ureditev od danes na jutri pred kratkim časom ali celo sedaj pomenila lahko katastrofo.

Da je minister v tej svoji izjavi izkušal pridobiti finančne kroge za podpisovanje državnega posojila s tem, da jim obljublja pri izmenjavi valute po pet dinarjev pri sto kronah več nego drugim, je samoobsebi umevno in mu tega ne bo nihče zameril.

Istotako je edino pameten načrt, da se za našo državo ustanovi emisijska banka po vzorcu iz drugih modernih držav. Ta bo imela že izpočetka veljavno nalogo: nadomestiti kronski denar z novim in nato stopiti v zvezo z likvidujočo avstro-ogrsko banko ter izbiti iz njene konkurzne mase, kar se sploh izbiti da. Da bo moralo narodno predstavništvo pri odobritvi statuta emisijske banke gledati na to, da ostane stroga in neomejena kontrola v rokah države — je samoobsebi umevno.

Dr. Ninčič se je dotaknil tudi važnega — da, najvažnejšega — dela valutnega vprašanja: kritja novega denarja. To je najkočljivejša točka pri ureditvi valute.

O zakladu sedanje privilegirane narodne banke kraljevine Srbije in o tem, kar dobi nova emisijska banka za kronski papirnat denar od likvidujoče avstro-ogrske banke, ne govorim. Pač pa je interesantna ministrova izjava, da je verjetno, da bodo služile gotove mnogo vredne državne domene kot posebna garancija za izdane bankovce. Ta projekt finančnega ministra vsebuje nekaj čisto novega: država jamči vsaj deloma za papirnat denar, ki ga izda delniška emisijska banka, s svojim javnim imetjem.

Gotovo je, da bo ta načrt glede kritja novih bankovcev naletel na mnog odpor. Posebno pristaši stare šole, ki jim je denar blago in bankovec samo nakaznica na to blago, bodo ugovarjali. Primerjaj samo n. pr. dr. V. Kukovčev brošuro »Vprašanje avstrijske denarne veljave str. 22 in 23, kjer doslovno pravi: »Gozdovi, zemljišča, rudniki ne morejo biti nikakoli podlaga za denarno veljavo, ker denar ni nikakršna hipoteka, to je: lastnik denarja ni za vsoto denarja, ki ga ima v rokah, kot upnik knjižen na gozdovih, zemlji in rudnikih v svojo korist.«

Dr. Ninčič se je s svojim načrtom, da išče kritja za novo valuto v državnih domenah, izkazal kot pristaš nove šole, ki vidi v denarju in torej tudi v bankovcu le plačilno sredstvo in pa merilo za blagovne vrednote. Kritje novega papirnatega denarja v zlatu je v sedanjih izvanrednih razmerah nemogoče, vsaj do gotove višine je naravnost izključeno. Izredne razmere pa zahtevajo tudi izredne ukrepe. In tako je v agrarni državi, oziroma v državi, ki ima še mnogo domen, najbližje, da s tem svojim imetjem garantira in krije vsaj deloma svoje bankovce. Za vrednost denarja, ki kroži v notranjosti države, je tudi vprašanje kritja čisto postranska stvar kljub trditvam pristašev stare šole, da je papirna denarna veljava največja nesreča. Za promet izven države in za mednarodni kurz pa ne pride v poštev samo o kritje v zlatu, marveč še v mnogo večji meri uvoz in izvoz, narodno in državno gospodarstvo, politične in mednarodne prilike in še mnogo drugega.

S tem pa nikakor nočem trditi, da se zavzemam za papirno denarno veljavo. To bo le prehodni štadij in s konsolidacijo vseh prilik bodo morali vsi merodajni činitelji stremeti za tem, da se vpostavi spet normalno razmerje med bankovci in kritjem v zlatu.

Za osnovo zaklada, s katerim naj bi se kril papirni denar, pa prihaja v poštev še kočljivo vprašanje, ki se ga na navidezno vse boji, to je vprašanje v obdačenju ali še bolje rečeno o realni oddaji vojnih dobičkov. To je temna točka v našem finančnem programu. Zdi se, da kakor povsod ima tudi pri nas kapital in posebno kapital vojnih dobičkarjev veliko besedo. In vse kaže, da se mu bo posrečilo zvaliti breme svetovne vojne s svojih pleč na rame vsega ljudstva. Pri teh kapitalistih je treba iskati vzroka, zakaj se tako počasi izdelujejo zakoni o pritegnitvi vojnih dobičkov k sanaciji naših finančnih razmer. In ti pravi vzroki se skrivajo za izgovori: sedaj se še ne more nič ukreniti, ko so še naše meje negotove, naše gospodarske razmere nekonsolidirane. Sedaj ne smemo netiti nezadovoljstva med ljudstvom (t. j. med vojnimi dobičkarji) itd. Sami jalovi izgovori, ki se pa bolj vpoštevajo kot najboljše vzroki.

Eno je jasno: socialno in pravično je, da naj nosijo delež pri obnovitvi in ustanovitvi naše države v prvi vrsti tisti, ki se je njihov kapital tekom in vsled vojne proti drugim slojem nesorazmerno povečal in pomnožil. Družba in država ima do tega njihovega narastka, v imetju, ki ga imenujemo kratko vojni dobiček, pravico.

Velik del vojnega dobička je še v njihovih rokah kot denar. Vsled tega bo najprimernejši trenutek za državo in za dobičkarje za oddajo ali pa obda-

loga je bila, da spremljam slovanske goste. A ni bilo časa, da si pomorem. Moje misli so vzletavale k čepici.

— Ali sem jo res videl, ali ne. — Pa celo smehljaj se je zažibal na ustnih!...

— To pa že gotovo ni bilo res! Najbrže se mi je vse samo zdelo, ker sem prišel razgret na peron. Najbrže ni bilo niti čepice! Kdo pa ve potegniti mejo med resnico in sanjo, med kraljestvom domišljije in tem, kar obstoji zares? Kolikokrat sem že prepričal sam sebe, da nekaj obstoji, pozneje sem pa uvidel, da je živelo samo v moji sanji.

Na primer: Stopiš zvečer na široko, živahno cesto v velikem mestu. Tekom dneva si srečno opravil svoje opravke, zvečer si dobro večerjal v lepi restavraciji. Sploh si duševno in telesno dobro razpoložen. Na cesti te oblije morje svetlobe, po obeh straneh krasne izložbe, po zidovju fantastični plakati. Naenkrat ti pride naproti bitje, o katerem bi veljali verzi:

Na klobuku ji vihra
nojevo peró,
sama tiha in temná,
kam hitiš tako.
Kaj ti plameni v očeh
straha, strasti boj?
Ali je pred tabo greh,
ali za teboj?

Tebi se zdi, da si srečal gospodično,

toda v resnici je nisi srečal. Samo pod vplivom dobrega razpoloženja in zunanjih okoliščin si dobil tak vtisk. Pod drugačnimi razmerami bi srečal recimo hrabrega vojaka, starega moža ali otroka.

Morda tudi sedaj ni bilo čepice, ne glavice, sploh ničesar... Resnična je moja sanja, a zunaj nje, kdo ve? —

Tako sem pričel dvomiti med tem, ko je lezel vlak počasi na blagoslovljeno dolensko stran. Na vsaki postaji so nas pričakovale množice z navdušenimi pozdravi, na vsaki postaji sem se nehoté ozrl dol in gori, ako se ne prikaže kaj prikazen z rdečo čepico. A ni je bilo... Ako bi bil imel pri sebi cvetko, kateri smo otroci rekali: »volovsko oko«, bi pričel vedeževati: »Je bila? ni bila? res živi? pride spet?«

Izstopimo na Krmelju...

Čudovita slika!

Nepregledna množica ljudi v vseh možgih nošah in barvah, vse polno vozov okrašenih z narodnimi zastavami, pozdravi, klici...

Nisem je iskal, pa je bila takoj poleg mene, komaj da sem stopil na cesto, kakor srnja, ki pride, kadar se je ne zavedaš. Pozdravila se, kot bi se poznala od nekaj. Kaj bi se pulil za voz, ko sem spočil in grem lahko peš. Bo pa obed toliko boljše teknil, čeprav sem še tešč. Oba sva bila enakega mnenja, brez dogovora in sporazuma.

Takoj sem zvedel, da je to češka narodna noša in pričel se je pogovor v onem slogu, ki sicer ni duhovit in poln vsebine, a katerega lahko predeš dolgo kolikor hočeš in ni nikdar dolgočasen.

— Torej ste vi Čička...

— Da, prava Čička...

— Prav iz Čičarije...

— Prav iz Čičarije...

— Tam kje od Munj...

— Da, prav tam od Munj...

— Tam, kjer ljudje jesih kisajo...

— Da, pri nas vsi jesih kisajo...

Tako so se prelivale besede iz ust v usta in kmalu sem zvedel vse:

To je Čičko dekle, pristna Čička iz Čičarije, navdušila se je za slovensko narodno slavnost in se je prišla udeležiti — kar tako sama in tuja. Povedala mi je toliko o razmerah v Čičariji, o življenju ljudstva, o jeziku, opisala razne kraje in vasi, da se je moje znanje tega neznanega kraja v najkrajšem času silno poglobilo. Priporočevala je tako priprosto, skoraj boječe, a vendar tako trezno in stvarno. Pozabil sem na rdečo čepico in na Čičko, Čičarija me je prevzela popolnoma. Vključ njene priprostosti se mi je zdela Čička zelo inteligentna, pravi tip samorasle narodne inteligence. Naš narod krije v sebi pač še mnogo biservov, a ti se ne srečujejo po ljubljanskih ulicah in kavarnah, leže še neizbrušeni v Rovtah in v Čičariji. Pride mi misel: Kaj bi bilo, ako bi takole deklet pri-

šlo nekoliko v šolo, n. pr. v ljubljanski licej?

Kmalu potem pride mimo neka gospodična, oblečena mestno in pozdravi Čičko, ki tudi odvrne pozdrav. Gneča na cesti je naraščala vedno bolj, tako sem lahko nekoliko odstopil od Čičke in vprašal naglo ono drugo gospodično:

— Odkod pa vi poznate Čičko?

— Študirale sve skupaj na liceju v Ljubljani — mi odvrne.

To me nekoliko osupne. Stopim nazaj k Čički in vprašam naglo:

— Vi ste študirali na liceju?

A ona popolnoma mirno s onim tako priprostim in nedolžnim glasom:

— Da, moja sestra je poročena v Ljubljani. Prišla sem k nji in obiskovala licej.

Sedaj mi je bila stvar nekoliko bolj jasna in razumljiva, a Čička ni izgubila ničesar svoje zanimivosti. Zdelo se mi je zopet zelo zanimivo, da se priprosta Čička izkoplje iz Čičarije in za priprepi po izobrazbi, ki se cedi po beli Ljubljani. A v Ljubljani je treba domače srajce pritiskati s palico, da bi se kaj učili, vse jim prineso takorekoč na krožnik, a kaj se nauči ljubljanska srajca! Da, da, Rovte in Čičarija, od tam bodo izhajale zvezde naroda!

Šent Janž je pred nami, Čička se izgubi, govori, pozdravi, šumenje množice, suvanje pod rebra, pod tako ogromno množico najrazličnejših vtiskov pozabim na Čičko in Čičarijo.

ženje tega dobička ob izmenjavi kronske valute v dinarsko. Tega hipa vlada ne sme zamuditi, da zaseže visok odstotek kronskih vrednot tvorečih vojni dobiček. S tem korakom se ub'žali prenasilenje našega trga s papirnim novcem, kar bo uplivalo depresivno na cene; s tem korakom si finance pridrže precejšen del bankovcev nove valute, ki jih lahko porabijo za druge državne in družabne svrhe mesto za izmenjavo vojnega dobička. Zasežen kronski novček bo pa romal k likvidujoči avstro-ogrski banki in kar se bo od tam zanj dobilo, porabi lahko emisijska banka za svoj zaklad.

Vojni dobičkarji pa bodo s tem tudi najmanj udarjeni, zakaj kronski denar v njih rokah pomeni samo denarno vrednost za tiste blagovne količine, ki jih je že izdavalna vojna požrla.

Za vse tiste vojne dobičkarje, ki so znali zamenjati denar za realije, zemljišča, hiše itd. pa mora zakon v oddaji vojnih dobičkov preskrbeti, da bodo tudi oni oddali svoj delež.

Seve, vse to so le načrti, ki se v teoriji lepo glase, a so v praksi spojeni z velikimi težkočami. Če bo pa vlada trdna in bo imela zaslombo v ljudstvu, bo znala najti sredstva, da bo gradila svoje bodoče finance s pomočjo tistih, ki nekaj imajo, a ne tistih, ki so jim prvi vse vzeli.

Dr. Fran Windischer:

Švica in nove naloge naše trgovine.

I. Gospodarske razmere v Švici in naša gospodarska osamosvojitve.

Kupčijski krogi so složni v sodbi, da bo Švica kakor za vojske politično tako še dolgo po vojski gospodarsko igrala dokaj važnejšo vlogo, nego ji pripada, absolutno sojeno, po njeni velikosti in ekonomski sili. Švica ima krasno živinorejo, lepo kmetijstvo, vendar nezadostno za svoje potrebe. Zgledno je razvita hotelska industrija, odlični faktor v njenem gospodarstvu je tujsko gibanje, ali vendar ne odločilen. Krepka je švicarska industrija, vendar se mora uveljavljati na svetovnem trgu po svojih specialnih in preciznih fabrikatih, zlasti v metalni stroki, kajti navezana je na import vseh najvažnejših predmetov in surovin, predvsem železa in premoga. Švica rabi svobodo gibanja; uvažati mora, prevažati, delati skrbno in izvažati. Švicarje znači gospodarsko njih lastni pogovor: »Der Schweizer muß ein Loch haben.« Vzorci prometne naprave služijo trgovini, industriji, tujski industriji. Čvrsto razvito denarništvo skrbi za plačilna in kreditna sredstva. Navzlic majhnosti Švice iščejo, odkar je vojska, najbogatejše velesile kreditov v švicarski valuti, ki je sedaj prvovrstna. Švicar je demokrat in zelo praktičen človek. Fičfičevstva ne ljubi ne v zasebnem življenju, ne v svojih napravah. Za izobrazbo se skrbi pozorno. Na glasu so švicarska strokovna učilišča, tehniško, trgovsko, obrtno šolstvo. Prilike je v Švici obilno za bodrilo in za študije onim, ki so poklicani snovati in popolnjevati v naši domovini socialne, gospodarske in izobraževalne naprave, pa tudi praktičnim trgovcem in obrtnikom. Švicarji so zgledno podjetni, trimilijonska država je sedaj skrbno na poti, da si zagotovi prikladno pristanišče ter svojo trgovsko flotilo.

Na živlo blagovni in osebni promet po svoji bitnosti navezana, je bila Švica po vojski občutno prizadeta. Utesnjevalne naredbe v vojski stoječih velesil so dušile import in eksport. Skrb za samoohrano je, naravno, tudi morala zavirati kupčije pro-

sti tečaj. Vobče pa se sme reči, da je trgovina in obrtnost uživala debela leta. Ljudje so si zaslužili lepe novce. Ker so švicarji trgovci z razvitim pridobitnim čutom, ki naganja in sili v vedno nova in večja podjetja, je računati z ekspanzivno delavnostjo v industriji in trgovini tem bolj, ker tudi oficialna mesta skrbno pospešujejo ekspanzivno prizadevanje v kupčiji in obrtnosti. Eksportna industrija nestrpno čaka, da padejo še obstoječi gospodarski okovi. Mnoge stroke imajo obilne zaloge, za katere ni odjemalcev doma. Trgovina je prav tako pripravljena, da pohiti na stara in nova razpevališča. V železni, kemični, urarski, tekstilni, svileni, strojni, pa tudi živilni in oblačilni industriji bo dobili lepe prilike za nakup takoj, pa tudi redno pozneje. Mimo tega je na švicarskih tržiščih ugodnih prilik za sklepanje kupčij za tranzitno blago, za spoznavanje in pridobivanje novih kupčijskih prijateljev tudi za take trgovinske stroke, ki prihajajo za enkrat v Švici le kot trgovina, zlasti komisij-ska v pošte. V tem in onem pogledu je na teh nevtralnih tleh dana priložnost, da se postopoma in sčasoma pride do prvega vira in da se je moč otestiti vsakega nepotrebne posredovanja. Na hip in na prvi mah to ne gre. V veliki trgovini, — v resnično velikih, ne v onem smislu, kakor se pri nas rado zamenjava ali istoveti trgovina na debelo z veliko trgovino, se treba mnogo učiti, opazovanja treba in izkušnji, kakaj tla so rada zdrsla.

Nam je vobče doslej manjkalo izkustev v veliki trgovini, eksportni kakor importni. Celotno v naši največji eksportni stroki, v lesni trgovini smo bili hlapiči laških prekupev. Takozvana naša velika trgovina ima na prevažnem ljubljanskem trgu izvrstne zastopnike, podjetne in vešče možje, dobre strokovnjake, ali v starih razmerah pred vojsko je bil celoten ustroj tega veletrgovanja le precij nekompliran in ne ravno dalekosežen. Glavne niti so tekle v monarhiji, največ med Dunajem in Trstom, kupčijska pot preko tega teritorija je bila že skoro dogodek. Pa temu bo moralo postati drugače in bo tudi drugače. Horizont postane širši, saj je pri nas že tudi bilo trgovskih orlov, ki so se vzpeli čez običajne mejnike. Celotna naša Kroparija in Kamnogičani ter Stražiščani so si upali zelo daleč po svetu, čeprav niso bili ravno kapitalisti.

Naša trgovina je dobila naenkrat dokaj višje znanje in dokaj važnejše naloge. Treba se bo sedaj zganiti in gibati, treba bo iskati v novih odnošajih novih dobavnih poti. Večletno, za vojske tuintam vsled pomanjkanja blaga ukinitje trgovske svobode bo kmalu zopet izginilo, zasilno trgovanje občin, dežel in držav bo prenehalo, ker bo kmalu po miru prenehal vzrok za tak promet z blagom. Komune bodo tem raje nehale, ker se bo s povratkom normalnih kupčijskih razmer vrnil v trgovino riziko. Trgovina pripade zopet trgovcem. Naša trgovina bo morala v mnogokaterem oziru delati pod novimi pogoji. Predvsem treba imeti pred očmi, da so odslej Zagreb, Ljubljana itd. ne več trgovska središča za posamezne pokrajine in province kakor prej, marveč odlični trgovski emporiji samostojne države. Raz ta vidik bo presojati ne le našo trgovino v ožjem zmislu, lastno kakor komisij-sko, marveč tudi bančno kupčijo, prevozne naprave. Vsa ta podjetja stoji pred višjimi nalogami. Osamosvojitve naša ne sme ostati le politična, slediti ji mora tudi gospodarsko-trgovska. Prizadevanje naše mora biti obrnjeno na to, da se otresemo v trgovini, denarstvu in polagoma tudi v industriji tujege posredovanja, tujege novca in tujih izdelkov. Kupovati v tujini, zlasti sovražni, pomenja zadolževanje. Odvisnost od tujege kredita je suženjstvo svoje vrste: aes alie-

num acerba servitus. Stopiti treba na svoje noge, iskati direktnih zvez z inozemstvom, kolikor moč direktnih dobavnih virov in neposrednih odjemalcev moramo dobiti, postopoma moramo po možnosti sami fabricirati: zato pa treba ven v svet in ne čakati, da se nas spomnijo drugi pridnejši in podjetnejši. Prejšnja praksa, ko se je čakalo le na dunajske, peštanske, tržaške, redko le na češke, mora nehati. Novi kurz ni lahek, ali brez novih smeri ne pojde, če nočemo biti v kratkem zopet trgovski helotje Nemcev, Lahov in morda še ogrskih židov. Prejšnje kupčevanje bo treba v temeljih podreti. Ni rečeno, da bi od Nemca ali Laha ali Madžara ne smeli kuriti, če je najugodnejši ponudnik, ali svobodo izbiranja si moramo ustvariti in zagotoviti. Tudi naši zarni zavodi morajo misliti na povečane naloge nacionalne trgovine v samostalni državi. V Zagrebu, v Ljubljani in drugih trgovskih mestih bo treba znatno obilnejših sredstev za potrebe trgovine in obrti. Carinska vprašanja nas bodo odslej tudi neposredno morala zanimati.

Od koroške meje.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 17. maja ob pol dvanajstih dopoldne iz uradnega vira: Dne 16. maja ob 17. uri je oddala nemška artiljerija 15 strelcov na naše postojanke severno od Jezerskega sedla in ob 15. uri iz smeri Spod. Dravograda 10 strelcov na St. Janž. 4 nemški aeroplani so danes ob osmih pluli nad Slovenjim Gradcem.

Veliki izgredi v Zadru.

Fakinaža in italijansko vojaštvo napada Jugoslovane.

Reka, 15. maja. — Sinoči ob 6. uri se je sestal zadrski občinski svet k seji, da protestira proti brzovajki, poslani od Narodnega sveta v Zadru Wilsonu, v kateri se mu le-ta zahvaljuje za zaščito tlačanih narodov. Po končani seji se je pred zborovalnico vršil shod Italijanašev, katerega so se udeležili tudi italijanski vojaki. Na tem shodu so govorili: Župan dr. Ziliotto, dr. Crecich in akademik Talpo. Vsi trije govorniki so huškali maso proti Jugoslovanom. Dr. Crecich je končal svoj govor s sledečimi besedami: »Bisogna fare giustizia, da se« (treba, da si sami vzamemo pravico). Talpo pa je končal svojo govor: »Bisogna fare giustizia coi revolver e coi coltelli« (treba soditi z revolverji in noži). Nato se je predčitala brzovajka občinskega sveta, ki naglašuje, da ima on sam pravico govoriti v imenu Zadra. Razjarjena druhal je pričela vpiti: »Smrt Jugoslovanom, smrt Wilsonu!« Nato se je razšla po mestu v organiziranih skupinah, oborožena s palicami, volovskimi žilami, samokresi in bodali in preganjala po ulicah mirne Jugoslovane. Tekom par ur so bili napadeni in težko ranjeni sledeči: zdravnik dr. Petičič, zdravnik dr. Vipenc in njegov sin Vladimir, zasebnik Marko Balčić, dijak Paletič, gospodične Kesler in Jurišič, finančni uradnik Tone Miroslav, svetnik Golf, pravnik Pajtonič, invalid Bartulović Mato, sestra Ivačić, pravnik Neleda, profesor dr. Stojković in sodnik Masovčič.

Organizirana druhal je napadala, kakor običajno, le poedince. Pripravljali so se tudi za napad na Sokola, ali do tega ni prišlo. Karabinerji so se pri vse tem držali pasivno. Niti eden napadalec ni bil do sedaj aretiran.

Zivljenje zadrskih Jugoslovanov je ogroženo, ker ni v Zadru oblasti, h kateri bi se mogli zateči. Italijanske okupacijske oblasti se branijo, da celo očito podpirajo italijanske izgrednike.

Mirovni posvet.

Avstrijski delegati v Parizu.

LDU, Lyon, 16. maja. (Brezžično.) V petek jutraj se je avstrijska delegacija v St. Germainu pečala še z ureditvijo stanovanja. Ob 11. uri dopoldne so se tehnični svetniki sestali k prvi seji ter se posvetovali o finančnih vprašanjih, ki so v zvezi s prehrano Nemške Avstrije. V soboto in naslednje dni se bodo ta pripravljala posvetovanja, enako kakor ona, ki se vrše v Versaillesu, nadaljevala s sodelovanjem angleških in italijanskih zastopnikov. Ti dve državi bosta skupaj s Francijo prispevali k prehrani avstrijskih dežel.

Znižanje števila vojaštva v državah bivše Avstro-Ogorske.

LDU Berlin, 16. maja. (ČTU.) Kakor poroča dopisnik »Corriere della Sera« je v včerajšnji seji četvorice pri Wilsonu po daljšem razpravljanju zmagala zahteva Italije, glasom katere naj bodo predpisi glede opreme in znižanja števila vojaštva za vse posamezne države, ki proizhajajo iz razpadle Avstrije, enaki onim, ki so se uveljavili za Nemčijo. Clemenceau je hotel najprej, naj to velja samo za Nemško

Avstrijo, ali odločna podpora italijanskih zhtev po Wilsonu je pomagala končno le tem, da so bile enoglasno sprejete. Določili so takoj interalirano komisijo generalov, ki naj ugotovi razorožitev in znižanje števila vojaštva za vse države bivše monarhije vstevši Čehoslovaško in Ogrsko.

Ententa in Mažari.

LDU Dunaj, 17. maja. (ČTU.) Od odličnega člana ententne komisije doznava Čehoslov. tisk, urad: Ententa je trdno odločena, da z vlado Bele Kuna ne bo pričela nobenih pogajanj. Padec Kunove vlade je prvi korak k miru z Ogrsko. Kar se tiče italijanske entente k protivlad v Aradu, se more reči, da ententa formalno ne pripozna te vlade, vendar jo pa trpi. V gotovih okoliščinah more celo računati na pomoč entente.

Bavarci proti nasilnemu miru.

LDU Nauen, 16. maja. (Brezžično.) V Bambergu zbrani deželni zbor je sklenil soglasno, da se nasilni mir, kakršnega hoče vsiliti ententa Nemčiji, ne sme podpisati ter da ne more biti govora o tem, da bi sklenila Bavarska poseben mir.

Knez Lichtenstein na mirovni konferenci?

LDU Berlin, 17. maja. (ČTU.) Po brzovajki iz Zeneve je zahteval knez Ivan Lichtenstein udeležitev na mirovni pogajanjih z Avstrijo v Parizu in naprosil, da sme kot delegat Lichtensteina odpotovati njegov brat v St. Germain.

Razna poročila.

Angleška proti Poljski.

LDU Moravska Ostrova, 16. maja. (ČTU.) »Ilustrovani Kurjer Codzienni« priobčuje vest, da je angleški minister za zunanje stvari odposlal v Varšavo noto, v kateri zahteva ustavitev nameravanih in že pripravljenih vojaških akcij v vzhodni Galiciji. Noto pripominja, da bo v primeru ako bi se tej želji ne ugodilo, ustavljen takoj vsa transport iz en'entnih držav v Poljsko.

Posreden položaj na Poljskem.

LDU Moravska Ostrova, 16. maja. (ČTU.) Krakovski listi poročajo, da se je položaj na Poljskem zelo poostil. Po dospelih informacijah niso bile poljske akcije na mirovni konferenci glede Gdanskega in Lešinske Šlezije zadostno pripravljene. Predsednik Paderewski pa je za svojega bivanja v Parizu mogel ta pogrešek le deloma popraviti. Desnica parlamenta je stopila v opozicijo in zahteva rekonstrukcijo kabineta.

Dr. Weiskirchner vpokojen.

LDU Dunaj, 17. maja. (ČTU.) Mestni odbor se je v svoji včerajšnji seji pečal s prošnjami za upokožitev več mestnih funkcionarjev in uradnikov. Upokojil je župana dr. Weiskirchnerja, podžupana Raina in mestnega svetnika Tomola. Novi mestni odbor sestoji iz 19 socialnih demokratov, 10 krščanskih socialcev in 1 Čeha.

Politične novice.

+ Vprašanje Prekmurja. Prekmurški Slovenci so se bili že prej obrnili na naše uredništvo s prošnjo, da objavimo poročilo o divjanju mažarskih boljševiških tolp v Prekmurju. Mi smo sporočili vojaškim in političnim oblastem, a zadeve nismo spravili v javnost. Dne 16. t. m. smo dobili novo brzovajko iz Ljutomera in oklice prekmurskega Narodnega sveta o obupnem položaju v Prekmurju ter smo oboje včeraj objavili, ker nismo smeli več molčati. Sinočni »Slov. Narod« trdi, da je to poročilo neresnično, a ga pozneje sam premeva in ponavlja. Kaj je neresničnega v tem poročilu? Če je naše poročilo in poročilo prekmurskega Narodnega sveta neresnično, nas poučite o resničnem stanju v Prekmurju in blagovolite to hkrati naznaniti svoji celjski »Novi dobi«, katere piše 17. maja: »Prekmurški Slovenci prosijo pomoči. Štrigova, 15. maja. (UO.) Pod strašnim terorjem mažarskih boljševikov, ki brez usmiljenja ropajo in ubijajo prekmurske Jugoslovane, smo morali zapustiti svoje domove, da rešimo golo življenje. Zaklinjamo Narodno predstavništvo, da se pred kulturno Evropo zavzame za nas, žrtve mažarskih krvolokov. Zahtevamo, da Prekmurje, kjer prebiva 120.000 zavednih Jugoslovanov, zasedejo naše čete in ga pridružio naši pravi domovini Jugoslaviji. 300 Jugoslovanov-beguncev iz Prekmurja.« — Kadar beže Prekmurci s svojih domov, se mi ukvarjamo z zadevicami časni-karske hlabosumnosti!

+ O idrijskih ovaduhih. »Napreje« od 15. maja priobčuje članek, v katerem dolži idrijske pristaše V. L. S. a i »klerikalne stranke«, kakor se ta list blaglasneje izraža, podlega ovaduhštvu in lizunstvu italijanski zasedbeni oblasti. Potem, ko je nagradil šest

Pri obedu v župnišču je nanesel slučaj, da sem prišel v bližino nekega rodoljuba iz kršne Istre. Gospod je moral biti po poklicu profesor, kremenit naroden značaj, ki je nosil svojo tužno Istro v srcu in na jeziku. Med svinjskimi jetricami in gosjov bedrico mi je razlagal skrivnosti istrske govornice in narečja in spisalval razseljenje prebivalstva. Ko omeni Čičarijo, se zopet spomnim rdeče čepice in zagonetne Čičke, ter omenim gospodu, da sem ravnokar našel med množico pristno Čičko iz Munja, pravo domače dekle, toda izobraženo, študirala je na liceju v Ljubljani...

— »Kako bi to bilo mogoče,« se začudi gospod Istrijanec. »Poznam v Munjah vsako hišo, a nobena hiša ni dala hčere študirat. K večjemu, če bi bila hči nadučitelja tega in tega?«

— Ne, je pristno seljačko dekle. Doma se ukvarjajo z jeshirajo, pripovedovala mi je mnogo iz življenja prebivalstva...

Profesor pa le zmajuje z glavo. Po obedu stopim iz župnišča pred cerkev.

Na morju raznopisanih glav zagledam zopet rdečo čepico. Pogledam... moj istrski rodoljub koraka ravno iz župnišča. Urno k njemu, primem ga za rokav in vlečem kar naglo morem med množico proti

rdeči čepici. Postavim ju enega proti drugemu, predstavim gospodu svojo neznano znanko in začela se je konfrontacija.

— Ste vi ta in ta? — vpraša profesor tako kratko in suho, kakor da bi vprašal učenca, o katerem sluti, da je nepraviljen.

Čička pogleda začudeno in odvrne, da ne.

— Ste iz Munja?

— Da.

— Toda jaz poznam v Munjah vsako hišo in vem, da iz nobene ni študirala nobena v Ljubljani.

— Nisem prav iz Munja, samo nekje v bližini.

— Iz katere vasi? Jaz poznam natančno vsako vas.

— Pravzaprav sem Ljubljanka — odvrne Čička in njen mirni, naivni obrazček je nekoliko pordel in se je odstranila brez nadaljne besede. Tudi profesor je odkorakal samozavestno, a jaz sem ostal sam.

Na travnikih paviljonih, okrog njih šumi »ljudska zabava«. Jaz pa hodim sam samotno po travniku, trgam »volovsko oko« in vedežujem: Je bila? ni bila? je resnico govorila? me je za nos vodila? A vsakokrat se zmotim, nobene cvetke ne morem oskubiti do konca.

točk najtežje obtožbe, pristavlja: »Pri-
pomnimo kot komentar samo to, da
je besedilo te ovadbe prišlo neposredno
v naše roke, kakor tudi, da bo mogoče
dokazati resnico proti ovaditeljem teh
laži šele tedaj, ko nastanejo redne raz-
mere.« — Ne vemo, ali je ta pripomnja
posledica slabe vesti ali slabe stilistike.
Ali more »Napreje« dokazati svoje oči-
tke, ali ne more? Ali jih hoče dokazati,
ali noče? Če jih more, zakaj čaka do
»rednih razmer«, in če jih noče, zakaj
krade tujo čas? Tudi mi smo prejeli
poročilo iz Idrije in to obsega enake
obtožbe proti sodruhu Štravsu. Ali naj
ga priobčimo, preden dobimo gotovost,
da je resnično, kakor je gotovo, da je
»Naprejevo« poročilo neresnično? Naše
mnenje je, da je človek v vsakih raz-
merah dolžan dokazati, kar trdi, in če
tega ne stori, nam je težko verjeti, da
se bo poboljšal »ko nastanejo redne
razmere«.

— **Pomanjkljivo zemljepisje.** Belgraj-
ska »Pravda« poroča dne 13. t. m.: »Svet
petorice je sprejel poročilo o meji Ju-
goslavije z Avstrijo. Izvršilo se bo ljudsko
glasovanje v delu Kramske, katere cen-
trum je Celovec (Klagenfurt).« — V isti
številki piše »Pravda«: »Ljubljana. Kočev-
sko ljudstvo zahteva na shodu od delega-
tov naše države, naj pripade Jugoslaviji
vsa Panonija.«

— **Kako si v Bosni predstavljajo**
regenta. Sarajevski listi objavljajo ena-
ko se glasečo notico, ki naznanja, da
odhaja regent Aleksander na dvajset-
dnevno potovanje »zaradi nadziranja
čet in pokrajinskih vlad«.

— **Italijanski letaki proti Wilsonu.**
Italijansko sovražstvo proti Wilsonu je pri-
šlo že tako daleč, da mu ne zadostuje več
samo blatenje Wilsona po časopisih in
zborovanjih, ampak začeli so razširjati tu-
di letake, ki ga hočejo očrtniti. Izvod ta-
kega letaka nam je slučajno prišel v ro-
ke. Letak navaja posamezne točke iz Wil-
sonovih pisanj v letih 1917 in 1918. Vsa-
ki taki točki iz zadnjih let sledi kako de-
janje Wilsona iz letošnjega leta pri mirov-
ni konferenci. Tako se glasi n. pr. prvi od-
stavek: 2. aprila 1917 izjavlja Wilson v
svoji poslanici kongresu: »Vsak narod mo-
ra sam odločevati o svoji bodočnosti.« —
24. aprila 1919 Wilson zavrača priklonitev
Reke, ki kipi v italijanskem navdušenju
k svoji domovini. Podobno se glasio na-
daljni odstavek. — Ako se spomnimo na
dneve Wilsonovega obiska v Italiji in na
velikansko navdušenje, ki je tedaj vladalo
za Wilsona, se nam zdi to skoraj nemogo-
če. Vendar pa nas mora to dejstvo prepri-
čati, da so isti Italijani, ki ti napišejo da-
nes cele strani dolg slavošpev, zmožni, da
ti jutri sestavijo še daljše obrekovanje. V
tem se zrcali tudi njihova politika, kar
začenja svet počasi uvidevati.

Dnevne novice.

— **Poziv vsem koroškim beguncem.**
Vsi tu bivajoči koroški begunci se vabijo
tem potom, da se zanesljivo udeležijo shod-
a, ki se prične jutri ob 10. uri dopoldne
v »Unionu«. Hkrati se vabijo na ta shod
tudi vsi, ki vedo kaj zanesljivega poročati
o zadnjih dogodkih na Koroškem, in tudi
oni, ki so podali tozadevna poročila že
odboru za koroške begunce. Pridejo naj
torej na ta shod zanesljivo vsi, ker je
splošna udeležba največje važnosti.

— **Koncert v prid koroškim begun-
cem** priredi pevsko društvo »Vrnska
Vila« v nedeljo, 25. t. m., ob 3. uri popol-
dne v dvorani g. Cimpermana na Polzeli.
Koncert bo obsegal 14 skladb, med njimi
dve hrvaški in dve srbski. Med koncert-
nim odmorom bo govoril koroški begunec
č. g. Cukala, župnik iz Podklostra. Cene
prostorov so sledeče: od 1. do 3. vrste
5 K, od 4. do 6. vrste 3 K, ostale vrste
2 K, stojišča 1 K. Z ozirom na velikansko
bedo, v kateri se nahajajo naši koroški
bratje, se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **Za koroške begunce** je zbral čast-
niški zbor nadomestnega baona ljubljans-
kega pešpolka 1410 K ob slovesu priljub-
ljenega poveljnika g. majorja Emila Knif-
fice, ki je odšel k polku na mejo.

— **Za koroške begunce so darovali:**
Alojzij Kafelc 10 K, Neimenovana 100 K,
prof. Ant. Cestnik 20 K, dr. Ant. Švab, Ce-
lje 50 K, Slov. prostov. Banjaluka 110 K,
tovarna kavinskih primesi, Ljubljana 200 K,
duhovščina sv. Križ, Rog. Slatina 100 K,
župan I. Polivavšek 20 K, Jurij Šterk, Vini-
ca 100 K, kaplan I. Vindišar 20 K, župnik
I. Lubej, St. Jur 10 K, Planinšek, Ljubljana
100 K, Ant. Škof 100 K, Neimenovan 20 K,
Mat. Jereb, župnik Kranj 20 K, prof. dr.
I. Janežič 20 K, Janez Čemažar, Tebarje
30 K, Miha Saje, Skaručna 20 K, Slavko
Šorš 50 K, Ljublj. kred. banka 2000 K, rav-
nat. Kastelic, Ljudska pos. 40 K, Viktor
Šega 10 K, I. Elsner 10 K, Janko Česnik
100 K, Jos. Lavrič, Breznica 50 K, Franc
Hönnigmann, Škofja Loka 20 K, Magd. Bab-
nik, Naklo 30 K, Zadruga Zveza, Ljub-
ljana 2000 K, stol. dek. Mat. Kolar 50 K,
župnik Jos. Fristov 50 K, Jeklan Iv., Lav-
renčič 20 K, omizje gor. beg., Rog. Slatina

104 K, podpolk. Iv. Kramaršič 50 K, A.
Cvetko, Podčetrtak 25 K, nadu. Fr. Flere
177.50, A. Videmšek 15 K, I. Hirschman
12 K, Francka Peterman 10 K, Branko
Zemljčič, Solčava 20 K, omizje »Miha«
Ljubljana 104 K. Skupaj 5997 K 50 v. Rodo-
ljubnim darovalcem najpriskrnejša zahva-
la. Odbor Koroških beguncev, Poljanska
cesta 4.

— **Koroščeva ulica.** Sarajevska »Ju-
goslavija« poroča, da je dosedanja Kadra-
čičeva ulica v Sarajevu dobila naziv »Ko-
roščeva ulica«.

— **Akademski Dom v Zagrebu.** Vsi,
ki so prosili za sprejem v Akademski Dom
za drugi tečaj, zvedo za rešitev svojih pro-
šenj pri upravnistvu v Zagrebu. Upošte-
vale so se samo prošnje vložene za drugi
tečaj. Kdor želi ob priliki izpita v Zagrebu
biti sprejet začasno na stanovanje v Aka-
demski Dom, naj vpraša po dopisnici
upravnistvo Akademskega Doma v Za-
grebu, če je prostora. Novih prošelj se ne
sprejema več. Tajništvo se nahaja v pi-
sarni odvetnika dr. Josipa Lavrenčiča v
Ljubljani, Dalmatinova ulica 5. Tajništvo.

— **Koncert za Bled,** njega prerčenje
in povzdigo, prirede blejske dame in go-
spodje v nedeljo 18. majnika 1919. Dvo-
rana: Blejski dom. — H. W. Pietrie-Mar-
tell: Mornarjeva usoda, fantazija za gosli
in klavir. Grieg: Dih pomladi; Brahms:
Podoknica, sopran in klavir. Čehov: Snu-
bač, enodejanka, 3 osebe. Smetana: Seks-
tet iz »Prodane neveste«. Lisinski: Venec-
slovanskih, 2 gosli in klavir. Straka: Kofe-
tarica, peti igra, 5 dam. — Vstopnice v
društveni pisarni (zraven pošte), pred za-
četkom pri blagajni. Preplačila sprejme
vdano vabeči Vas odbor društva za tujski
promet. — Začetek ob pol osmih zvečer.

— **Slovensko planinsko društvo»** na-
znanja, da je svoj hotel »Zlatorog« ob Bo-
hinjskem jezeru že popolnoma zopet opre-
milo in otvorilo. Hotel je dobro preskrb-
ljen z živili in najboljšo pijačo. Bliznji slap
Savice je ostal v svoji lepoti nedotaknjen
in v okolici že skoro izginevajo sledovi, ki
jih je zapustila vojska. Za izlete v ta kras-
ni gorski kot nudi hotel »Zlatorog« naj-
boljše zavetišče. Prirejen je tudi za daljše
bivanje poletnih gostov. Vozovi se v Bo-
hinjski Bistrici že dobe.

— **Iz Kamniške Bistrice.** Zelo priljub-
ljen je postal poset Kamniške Bistrice in
tamošnja turistovska kočja, ki jo oskrbuje
Slov. planinsko društvo, ima vedno mnogo
obiskovalcev, ki se hočejo okrepiti v tem
krasnem gorskem svetu. Tembolj se mo-
ra obsojati, da razposajeni mladi ljudje, ve-
činoma so žal iz Ljubljane, v tem kraju
gorskega miru uganjajo svoje slabe šale,
ki se niso več šale. Pripetilo se je baš v
zadnjem času, da so taki mladiči jemali
seboj puške, imeli tam kar strelne vaje,
poškodovali nasade in ograje ob potih itd.
Kamniške korporacije, ki je lastnik cele
Kamniške Bistrice, se upravičeno prito-
žuje nad takim početjem, ker se s tem
ne vznemirjajo samo ljudje, nego tudi div-
jačina in se dela občutna škoda. Opozar-
jamo tedaj mladino, ki prihaja na izlete,
da naj se vede mirno in dostojno tje in
nazaj, ker bi bila sicer meščanska korp-
racija prisiljena, pešpot v Kamniško Bi-
strico popolnoma zapreti, da se ogne
vedno se ponavljajočim poškodbam na
drevesih, potih in ograjah. Za naprej se
bode proti povzročiteljem vsakršne po-
škodbe in proti nesmiselnemu streljanju
najstrožje postopalo in gozdarsko ter lov-
sko oboje ima strog ukaz, nadaljnja po-
balinstva z vsemi sredstvi zatreti.

— **Pozdrave ujetnikov** prinašata ra-
čunski podčastnik Mart. Trobentar in št.
narednik Kobilšek Jakob, ki sta pobegnila
iz laskega ujetništva z sledečimi tovariši
na posebno prebrisan način, katerega bo-
mo opisali pozneje: Sitar Pet., Huftnagel
Viktor, Zrnec Ciril, Račič Fr., Andolšek
Jož. in Hajnrih Fr.

— **Ukraden** je bil v noči 14. na 15.
maja konj Mihaelu Frelihu iz Davče št. 10.
Konj je ca. 155 cm visok, lahke pasme za
tek, 6 let star, rjav z belo liso na čelu in
ima desno uho presekano od vrha navzdol.
Dotični, kateri bi zamogel izslediti tatu
dobi 200 kron nagrade. Tozadevna pojas-
nila se prosi naznaniti županstvu občine
Sorica.

— **Stroge odredbe proti kavarnam.**
Zaradi prekoračenja policijske ure, ha-
zardnih iger in drugih prestopkov kavar-
niškega reda je policija v Zagrebu provi-
zorično zaprla šest kavnar, nekatere za
šest ur, druge pa še za daljši čas. Zagreb-
čani so začudeno gledali, ko so videli vse
kavarne naenkrat zaprte.

Ljubljanske novice.

— **Pastoralna konferenca** za Ljubljano
bo v četrtek, dne 22. t. m. ob 15. uri v
pritličju škofijskega dvorca.

— **Seja odbora Katoliškega tiskovnega**
društva bo v torek, dne 20. t. m. ob pol
štirih popoldne.

— **Promenadni koncert** mariborske vo-
jaške godbe v »Zvezdi« se vrši danes od
11. do 12. ure dopoldne.

— **lj» Snegulčica in škratje«.** Ta bajna
mladinska igra se uprizori danes na Ljud-
skem odru v Ljudskem domu ob 3. uri po-
poldne. Malčkom in starejšim priporočamo
obisk. Vstopnice se dobe danes v Ljud-
skem domu (I. nadstropje) od pol 11. do
12. ure dopoldne in popoldne od 2. ure
naprej pri blagajni.

— **lj Umrl** je v Ljubljani v visoki starosti
92 let gospod Janez Fabian, nekdanji
trgovec. Z njim je legel v grob mož stare
ljubljanske korenine; mož, ki je v vsem
svojem življenju očito kazal svoje krščan-
sko prepričanje. Triinštirideset let je bil
član Vincencijeve konference sv. Nikolaja,
katere je pomagal ustanoviti; dokler mu
niso odpovedale moči, je redno zahajal k
mesečnim konferencam in mnogo žrtvoval
za reveže. Vincencijevi bratje so polno-
številno udeležili danes njegovega pogreba.

— **lj Na koncertu v prid slovenskim aka-**
demikom v ponedeljek, dne 19. t. m.
točno ob polosmi uri zvečer, se bodo v ve-
liki dvorani »Narodnega doma« izvajale
prvovrstne skladbe svetovne literature. —
G. Sancin bo pokazal v Tartinijevem kon-
certu in v drugih točkah svoje obširno
znanje kot izborni virtuoz in umni inter-
pret. — Naša stara znanca gđ. C. Med-
vedova bo zapela koloraturno arijo iz
Händlovega Deborah-a in par krasnih
pesmi velikega mojstra Dvořaka. — Gđ.
Gajeva nastopi s tremi izvrstnimi skladba-
mi L. M. Škerjanca, našega nadarjenega
mladega komponista. Po dolgem času vi-
dimo zopet na sporedu našega mojstra La-
jovica, prelepe luete, ki jim v moderni
glasbi skoro ni primere. — Ta koncert, ki
se vrši v dobrodelne namene, toplo pripo-
ročamo!

— **lj Zapisega.** Dne 17. t. m. ob 10. uri
dopoldne je zapisregel v dvorani Mest-
nega doma delegat dr. Šavnik vse v Ljub-
ljani bivajoče uslužbenke državne finančne
uprave. Po prisegi je imel g. delegat pri-
meren nagovor.

— **lj Člani Kreditnega društva Mestne**
hranilnice ljubljanske se opozarjajo na
društveni občni zbor, ki bo dne 20. t. m.
ob 14. uri. Ako bi na to sklicani občni zbor
ne bil sklepčen, se uro pozneje vrši občni
zbor ne glede na število navzočih članov.

— **lj Kralj boljševikov v Ljubljani areti-**
ran in kaznovan. Čuješ Francišek se piše
mož neznatne postave, ki se je predstavl-
jal, da je on pravi kralj boljševikov. Nje-
govo boljševiško veličanstvo se je pripel-
jal s Hrvaškega v Ljubljano. V hotelu Ti-
voli se je nastanil. Nekega večera je v ho-
telu boljševiško nastopil: vzrok seveda
Evina hči. Poklicali so policijo na pomoč.
Ko je Čuješ zagledal policiste, ki so mu
napovedali aretacijo, se je razjaril in kri-
čal: »Zdaj boste znali, koga ste aretirali.
Jaz sem kralj boljševikov. Ko bom jaz za-
valdal, bodo viseli vsi policaji na »lahter-
nah«, in ta čas kmalu pride. Vsa jeza pa
kralju boljševikov ni čisto nič pomagala:
odvedli so ga na policijsko ravnateljstvo,
kjer je povedal napačno ime Rudolf Lam-
pert. Na policiji so prisodili kralju boljše-
vikov 14 dni in ga izročili nato sodišču.
Pred okrajnim sodnikom je bil prej oblast-
ni kralj boljševikov zelo ponižen in miren
in pohleven; prav nič ni imponiral ker je
male postave in lepih nog v obliki črke O.
Okrajni sodnik je prisodil kralju boljševi-
kov 8 dni zapor.

— **lj Konec ljubljanskega »Pratra«!** Po-
mladi je bilo v Tivoliju navadno, da so se
predstavljale zabavne »komedije« in »rin-
glšpili« s svojo hrumečo reklamno godbo.
Ljubljanski humor je dal temu komedijan-
skemu svetu ime ljubljanski Prater. Za
radi pritožb v časopisju je pa policijsko
ravnateljstvo prepovedalo takozvano kri-
čečo reklamo komedijam pod Tivolijem.
Z odpravo hrupne reklame izgubi pa le
Ljubljana nekaj starožitnega, ker »Pra-
tra« si človek brez trušča predstavljati
ne more.

Najnovelše.

NAŠE MEJE.

— **LDU. Pariz, 17. maja.** (Brezžično.)
»Echo de Paris« poroča, da je svet čet-
rtverice po določitvi ogrskih mej skle-
nil, določitev skupnih mej med Rumu-
nijo in Čehoslovaško, nadalje onih med
Ukrajino, Čehoslovaško in Rumunijo
in končno onih med Rumunijo in Ju-
goslavijo začasno odložiti. Pričakuje
se, da bodo neposredna pogajanja med
omenjenimi državami prej dovedla do
ugodnega uspeha. List pripominja k
tej vesti: Dozdeva se, da se je načeloma
dosegel sporazum, v zmislu katerega
naj se podpira stremljenje po skupnih
mejah med Ukrajino in Čehoslovaško,
deloma zato, da se prepreči skupna me-
ja vseh omenjenih držav s Poljsko, de-
loma pa tudi, da se prepreči morda na-
meravane korake poljsko-ukrajinske
komisije za premirje.

VPRAŠANJE REKE.

— **LDU Amsterdam, 17. maja** (DunKU.)
Pariški dopisnik Daily Telegrapha poroča
iz poučenega vira, da se je vprašanje Re-
ke sedaj tako uredilo, da bo mesto izro-

čeno Italijanom, ki prepuste uporabo pri-
stanišča potom državne pogodbe. — Pri-
hodnost Carigrada je menda tudi že do-
ločena. Mesto pride pod nadzorstvo zve-
ze narodov. Amerika, Francoska in Angli-
ja bodo bržkone nastopile skupno kot
mandatarne oblasti.

— **LDU Berlin, 17. maja.** (ČTU.) Iz Ver-
saillesa poročajo: Ameriški politični krogi
zagotavljajo, da so Italijanom ponudili de-
želo Somali kot odškodnino za Reko.

— **LDU London, 17. maja.** (DKU.) »Chi-
cago Tribune« javlja o reškem problemu,
da so ameriški krogi trdno prepričani, da
bo reška luka internacionalizirana kljub
temu, da se s francoske strani namerava
dati Reka Italijanom.

RAZPRAVE MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO.

— **LDU. Pariz, 17. maja.** (Brezžično.)
Oficijelne razprave med Italijo in Ju-
goslavijo se nadaljujejo. Svet četvorice
je popoldne odobril odgovor alijirancev
na protestno noto, ki jo je poslal grof
Brockdorf proti zasedbi levega ren-
skega brega in proti izkoriščanju saar-
skih premožnosti.

ČEHI IN ADRIJA.

— **LDU. Pariz, 17. maja.** (ČTU.) Preden
so se odpeljali nemško-avstrijski delegati
v St. Germain, je zastopnik »Petit Jour-
nala« vprašal delegate direktno interesi-
ranih držav za mnenje glede ozemlja bivše
monarhije. Crespi, italijanski zastopnik na
mirovni konferenci, je izjavil, da zaupa v
konferenco in je zagotovil, da hoče Italija
ostati v dobrih odnosih s Srbi, Poljaki in
Čehoslovaki; posebno zadnje imenovanim,
da je zasigurano tržaško pristanišče, ravno
tako Ogrom velik del pristanišča na Reki.
Izrazil je željo, da bi se vojna odškodnina,
ki jo ima dobiti Italija, razdelila na vse
narode, ki so leta 1914 pripadali avstro-
ogrski monarhiji. Dr. Kramar je izrekel
upanje, da se bodo meje med Čehoslovaško
in ogrsko državo uredile po željah čeho-
slovaške delegacije, ki pa za obstoj čeho-
slovaške države niso toliko važne, kakor
tešinsko vprašanje, od katerega je odvisna
vsa politična prihodnost države. Obenem
pa je za čehoslovaško državo važen dohod
k morju. Kar se tiče dohoda k Adriji, pravi
dr. Kramar, da je dobil zagotovilo, da se
bo Čehoslovakom priznala neposredna
zveza iz Bratislave v Jugoslavijo, ne da bi
bil potreben transport preko Dunaja.

ČEHI IN JUGOSLOVANI.

— **LDU. Praga, 17. maja.** (ČTU.) V Na-
rodnem Domu v Kraljevih Vinohradih se
je vršil včeraj manifestacijski shod, ki je
bil posvečen spominu na svečano pri-
sego pred letom dni in ponovitvi te
zvestobne prisige proti Jugoslovanom.
Urednik Sis je govoril o pomenu Adrije,
o važnosti koridorja in izrazil željo, da bi
Čehi z Jugoslovani povsod, kjer se stikajo
češki in jugoslovanski interesi, nastopali
kot organična celota. (Odobranje.) Če-
ški narod naj izpolni svoje obljube. Parola
naj bo: Zvestoba za zvestobo. To naj velja
kot narodna prisega, ki se ne sme prelo-
miti. (Odobranje.) Čehi in Jugoslovani
so skupaj trpeli, se bojevali, skupaj zma-
gali, naj tudi skupaj delajo in dalje živijo.
(Odobranje.) Predsednik Havlíček je
izrazil veselje, da si je jugoslovanska ideja
zopet opomogla. Z radostjo je konstatiral
posebno česko ljubezen do Jugoslovanov
in do Rusije. Njegov govor so živahno odo-
bravali.

IZ PARLAMENTA.

— **Belgrad, 17. maja.** V radikalnih kro-
gih je zmagala demokratov neugodno vpli-
vala. Glasovanja o verifikaciji mandatov
so se udeležili tudi radikalni ministri, ki
so glasovali proti predlogu verifikacijske-
ga odbora. Dogodek v parlamentu bo naj-
brže povzročil nevarno ministrsko krizo,
če bodo radikalci izvajali posledice.

SLOVENSKI VJETNIKI V CELOVCU.

— **LDU Ljubljanski dopisni urad** poroča
dne 17. maja ob 16. uri iz uradnega vira:
V Celovcu se nahajajo tile zdravi slovenski
ujetniki-častniki: podporočnik Lipič Lov-
renc in praporščak Guzelj Ladislav, oba
od ljubljanskega pešpolka. V celovski bol-
nici leže ranjeni: poročnik Štirn Jože, aspi-
rant Gradt Maks, ljubljanskega pešpolka,
Poročnik Gačnik Janko in poročnik Pavlič
Martin, zadnji celjskega pešpolka. Vsi so
iz nevarnosti.

ZAHVALA ZA PRIZNANJE.

— **LDU. Belgrad, 17. maja.** Včeraj se je
vlada brzojavno zahvalila vsem zavezni-
skim državam za priznanje kraljestva Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev.

PROTI DRAGINJI.

— **LDU. Belgrad, 17. maja.** Ministrski
svet je sklenil, osnovati strokovne komi-
sije, ki bodo imele naloge, proučiti vpra-
šanje, na kak način bi se mogla omejiti se-
danja draginja.

DAVEK NA SAMCE.

— **LDU. Belgrad, 17. maja.** Finančni
minister je predložil državnemu svetu
zakonski načrt o davku na samce.

Narodno gledališče.**Drama.**

V nedeljo, 18. t. m. ob 3. uri pop. »Verga«, zniž. cene. Izven abonm.

V nedeljo, 18. t. m. ob 8. uri »Moj Bebi«. Abonm. c/51.

V ponedeljek, 19. t. m. ob 8. uri »Smrt majke Jugovičev«. Abonm. A/54.

V torek, dne 20. t. m., »Lepa Vida«.

V sredo, 21. t. m. ob 8. uri »Revolucijska svatba« zniž. cene. Izv. abonm.

Opera.

V nedeljo, 18. t. m. ob 8. uri zvečer »Prodana nevesta«. Izv. abonm.

V ponedeljek, 19. t. m. z aprto.

V torek, 20. t. m. ob 8. uri zvečer »Mme. Favart«. Abonm. A/56.

V nedeljo, dne 18. t. m. nastopi na tu-kajšnjem odru kot gost bivši član tržaške slovenske opere basist gospod Emil Rumpel v operi »Prodana nevesta« v ulogi mešetarja »Kecala«.

Vestnik S. K. S. Z.

* **Tečaj S. K. S. Z.** Udeležnikom teh tečajev, ki so vplačali celo šolnino in obiskovali poduk do konca, se bo vračala polovična šolnina dne 21., 22. in 23. maja, vsakokrat od 6. do 7. ure zvečer v prostorih Kolodvorskega prosvetnega društva v hiši Gospodarske zveze, Dunajska cesta, pritličje, kjer naj se upravičenci zanesljivo zglase.

* **Orlovski Zveza.** Predsedstvena seja se vrši v ponedeljek 19. maja ob 8. uri zvečer, ob 7. uri zvečer seja organizatoričnega odseka. Vsled važnosti seja (poročilo o delovanju odsekov), prosimo za gotovo udeležbo. Na zdar!

* **Društvo sv. Jožefa v Tržiču** priredi v nedeljo 18. maja ob 8. uri zvečer predstavo »Svet«, veseloigro v štirih dejanjih. Med posameznimi dejanji se bodo peli kumpleti: 1. Dimnikar. 2. Knajp. 3. Župan. 4. Kavarica.

Kdo kaj ve o Gašperju Ulčarju, pionirju. Ujet je bil septembra 1914 v Krakovicah na Rusko-Poljskem. Pisal je zadnjikrat iz Taškenta 9. junija 1918. Nadalje: Leopold Ulčar, pešec 17. pp., ujet na Rusko-Poljskem, pogreša se od 3. decembra 1914 od istega časa nobenega poročila o njem. Sporočila Mariji Ulčar, Rudnik, p. Radomlje pri Kamniku.

Na vse one, ki so se vrnili iz ruskega ujetništva, se obrača brat Ivan Soklič, Novi Udmat 167, Ljubljana, in žena Ivana Soklič, Bled št. 142, Gorenjsko, s prošnjo, da bi dotičnik, kateremu je o usodi Jožefa Soklič-a, naborni letnik 1903, ki je služboval pri 2. stot. bivšega 17. pp. v Ljubljani, kaj znano, sporočil na en izmed zgoraj omenjenih naslovov. Vsi stroški se hvaležno povrnejo.

Kdo izmed onih, ki so se borili na Koroškem, ve kaj o Alojziju Bregar, ki je služil pri slov. plan. polku, 9. stot. v Pliberku? O Veliki noči je bil doma, potem ni bilo nobenega poročila od njega več. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči njegovi sestri Mici Bregar, vila Pikoli, Franc Jožefa cesta št. 15.

Aprovizacija.

a **Prodaja vojnega kruha.** Če bi pri kakem peku primanjkoval kruh ali če bi opustil peko aprovizacijskega kruha, naj se stranke zglase v najbližnji vojni

prodajalni, kjer bodo dobile na svoje rodbinske legitimacije kruh.

a **Špeh na odrezke št. 2 sladkornih izkaznic** se bo oddajal v aprovizacijskem skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti po sledečem redu. Na vsak odrezek št. 2 sladkornih izkaznic za maj se dobi 1 kilogram špeha, ki stane 18 K, in sicer:

Dne 19. maja stranke s sladkornimi izkaznicami za I. okraj: št. 1 do 3 od 8. do 11. ure dopoldne in št. 4 do 10 od 3. do 5. ure popoldne.

Dne 20. maja stranke z izkaznicami za II. okraj: št. 11 do 16 od 8. do 11. ure dopoldne, št. 17 do 27 od 3. do 5. ure popoldne.

Dne 21. maja stranke z izkaznicami za 3. okraj: št. 28 do 30 od 8. do 11. dopoldne, št. 31 do 41 od 3. do 5. popoldne.

Dne 22. maja na izkaznice za 4. okraj: št. 42 do 47 od 8. do 11. ure dop. št. 48 do 50 od 3. do 5. popoldne.

Dne 23. maja na izkaznice za 5. okraj: št. 51 do 57 od 8. do 11. ure dopoldne, št. 58 do 64 od 3. do 5. popoldne.

Dne 24. maja na izkaznice za 6. okraj: št. 65 do 69 od 8. do 11. ure dopoldne, št. 70 do 74 od 3. do 5. popoldne.

Dne 26. maja na izkaznice za 7. okraj: št. 75 do 84 od 8. do 11. dop., št. 85 do 93 od 3. do 5. popoldne.

Dne 27. maja na izkaznice za 8. okraj: št. 94 do 98 od 8. do 11. dopoldne, št. 99 do 109 od 3. do 5. popoldne.

Dne 28. maja na izkaznice za 9. okraj: št. 110 do 114 od 8. do 11. dop.

Dne 28. maja na izkaznice za 10. okraj: št. 115 do 136 od 3. do 5. popoldne.

Stranke naj se strogo drže določenega reda, da ne bo nepotrebnega postajanja.

a **Suho meso** prejmejo stranke z izkaznicami A in B v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Kilogram stane 10 kron.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

prilporeča:

Valentin Bernik: **Marija in sv. maša.** Šmarnice. V Ljubljani 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena za vezan izvod z rdečo obrezo 7 K.

Na domačem polju cerkvenega slovstva vzraste vsako spomlad lep grm blagodišečih, nebeški Kraljici Mariji posvečenih cvetic — šmarnic. Tudi za letošnje, slovenskemu ljudstvu tako priljubljeno majnikovo pobožnost, je preskrbela podpisana knjigarna krasen šopek Marijinih cvetic. Posvečene so Mariji »Kraljici miru« in pripravne, da se v letošnjem majniku z njih pomočjo zahvaljujemo Bogu za tako dolgo pogrešani, tako težko pričakovani mir. — Marija je »Kraljica miru«, ker je mati »Kneza miru« — Jezusa Kristusa, ki je v svojem življenju oznanjeval mir in je dovršil svoje odrešilno delo sprave in miru z daritvijo na Gori Kalvariji. To daritev ponavlja pri vsaki sv. maši. Pod križem pa je sodarovala in sotrpela Kraljica mučencev, Mati božja Marija. Kaj je bolj primerno za premišljevanje pri šmarnicah kakor razlaga in pomen svetih obredov in molitev, s katerimi je cerkev obdala ponavljanje Jezusove daritve, ki se vrši vsak dan pri sv. maši.

Tako razlago podajajo letošnje Valentin Bernikove šmarnice in prav nepri-siljeno slikajo skrivnostno zvezo Marijino z daritvijo njenega božjega Sina.

Naročajte „Slovenca“!

Številni ljudje trpe na zagatenju in lenivosti črevesa, in je lenoba, ako se nič ne ukrene v odstranjenega tega zla. Kdor pa hoče vporabiti odvajalno sredstvo, naj si izbere najzgodnejše. Dobi se tudi kot odvajala mineralne vode, in veliko število odvajal iz rastlinskih snovi. Vemo, da se rastlinske snovi najlažje prilagodijo človeškemu organizmu, ker ne draže in tudi ne slabe. Med rastlinskimi odvajali gre rabarberski korenini prvo mesto in na tem temelji velika priljubljenost Fellerjevih lagodno odvajajočih rabarberskih Elza-kroglic. Vzbujaajo tek, pospešujejo prebavo, pomirjujejo želodčni krč in gorečico, nimajo neprijetnega postranskega učinka, ne dražijo in ne slabe črevesa ter jih radi uživajo ženske in otroci, 6 škatlic franko 12 K. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž 134, Hrvaško. (u)

Izgubila se je črna denarnica v soboto dopoldne v kateri je bila ženska ura in srednja vsota denarja. Pošten najditelj naj jo odda na policiji.

Izgubila se je usnjata torbica. V njej je bilo 1 bankovec za 1000 K, 9 bankovcev po 100 K in drugega drobiža do 90 K ter več važnih listin. Pošten najditelj naj odda proti dobri nagradi policiji v Ljubljani.

Beklica, stara 15 let bi se rada izučila v šivanju. Naslov pove upr. lista pod št. 3121.

Proda se **športna obleka** in potni kovček. Vpraša naj se pri g. Welsovi, Franca Jožefa cesta 16, II. nadst. 3094

12 m ograje že nekoliko rabljene iz kostanjevega lesa in neka desk 2 in pol metra dolge in 1/2, debele tudi iz kost. lesa proda Anton Žagar, Besnica 25, p. Sp. Mrzica.

Možljiva ponudba! Izobrazena 40 letna vdova z lepim pohištvom bi se rada spoznala z gospodom nad 50 let, ki potrebuje pridne in dobre žene. Ponudbe na upravo lista pod št. 3124

Tvorca z vodno ali parno s'lo na Kranjskem se išče v nakup; kupi se tudi parni kotel v dobrem stanju. Cenj. ponudbe pod »Tvorca« 3051 na upravnistvo »SLOVENCA«.

Hiša v najem. Odda se v Gameljnih in kuhinjo, pripravno posebno za letovičarje. Zraven se nahaja potoček in lep sadni vrt. Natančneje se poizve pri lastniku Fr. Bizjak, Vižmarje 28. pošta št. Vid pri Ljubljani 3035

Čevljarški in krojaški stroji so dospele, kakor tudi večja pošiljatev gorilcev za karbidne svetilke. Jos. Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Kupim ali vzamem v najem tako dobro idočo gostilno ali trgovino. Ponudbe pod poštno ležečo L. B. Radovičica.

Zidna opeka in ca 120 m³ bukovih desčic se proda pri Robertu Smielowskemu, me-nemu stavbeniku, Rimska cesta št. 2. 3036

Žagar z večletno prakso, vešč brusenja žag, se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Istotam se sprejme cirkularista. — Ponudbe na »poštni predal 54, Ljubljana 3047

Enonad- **hiša z vrhom** in 3 orali stropna lepo zarašena gozda v Ljubljani naprodaj. — Posredovalci izključeni. Poizve se pri upravnistvu »Slovenca« pod št. 3079.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš nadvse ljubljani oče, oziroma stari oče in prestari oče ter tast in stric, gospod

Ivan Fabian

bivši trgovec, hišni posestnik in ljubljanski meščan

v petek dne 16. maja 1919 ob pol 10. uri zvečer po kratki bolezni, v 92. letu starosti, previden s sv. zakramenti za umirajočce, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo dne 18. maja ob pol 6. uri popoldne iz hiše žalosti Vodnikov trg št. 2 na pokopališče k Sv. Križu, kjer bo položen v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maše-zadušnice se bodo darovale v več cerkvah. (Venci se odklanjajo.)

V LJUBLJANI, dne 17. maja 1919.

Franz Fabian, Ana Fabian, trgovec, sin. sinava. **Marija dr. Fetičhova, Fanči, Ivan in Alma Fabian,** vnuki in vnučkinje. **Vsi pravniki in pravnikinje.**

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo tužno vest, da je soproga, gospa

Marija Vukšinič prej. Pečarič

gostilničarka v Metliki

v svojem 84. letu previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala. Pogreb predrage ranjke se vrši dne 18. maja 1919 ob 3. uri popoldne k sv. Roku.

Vsem prijateljem in znancem se priporoča rajnika v molitev.

Jože Vukšinič in rodb. Koren.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežalostno vest, da je dne 16. t. m. ob 1/2 8. uri zjutraj po dolgi in mučni bledni preminula naša preljubljena nad vse skrbiliva in dobra mamica in sestra, gospa

Jožefa Kajdiž roj. Vrhunc

večkrat previdena s tolažili za umirajočce in sicer šele v 59. letu svoje starosti. — Pogreb predrage ranjke se vrši v nedeljo 18. t. m. ob 8. uri dopoldne iz hiše žalosti na tukajšnje farno pokopališče. Drago rajno priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

Bled, dne 16. maja 1919.

Jožef Kajdiž, soproga. **Jožef, Andrej Kajdiž, sinova.** **Marija omož. Repč, s. Berkmana, Jožefa, Katarina omož. Kežar, hčere.** **Anton Repč, Franc Kežar, zeta. Marija Kajdiž roj. Kenda, sinava. Franca Vovk roj. Vrhunc, sestra.**

Sprejme se **kočijaž** ozir. **hlapec** boljši

oženjen, zanesljiv in trezen. Stanovanje prosto, plača po dogovoru. Kie pove uprava lista pod št. 3118.

Kupujem **smrekov les** jelkov, hrastov in bukov bodisi okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon naj se naznani na V. Seagelnti parna žaga za državnim kolodvorom. Ljubljana

V vseh gospodarskih in premoženjskih zadevah se obrnite na Gospodarsko pisarno dr. Ivan Cerne, Ljubljana, M. kiošiceva cesta 6 (nasproti hotela Union) telefon št. 37.

Za mesarskega vajenca bi šel krepak 16 let star fant, Gorican, v Ljubljano ali kam na deželo. Zna tudi hrvaški. Ponudbe pod »Begnec-ucenec«, poštno ležečo, Rogaška Slatina.

Kupim

hišo

v Ljubljani v sredini mesta.

Cen. ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 3116.

KONTORISTINJO

s prakso išče tukajšnja stara vpeljana veletvrdka. Ponudbe na upravo tega lista pod št. 3086.

Hrvat iz Srijema

28 let star, rimsko-katoliške vere, ne- oženjen, s premoženjem, vrednim nad milijon kron, išče v zakon marljivo, pošteno Slovenko, okoli 20 let z nekaj dote. Obširne ponudbe pod šifro Nada 3095 sprejema uprava »Slovenca«, ki daje tudi pobilje informacije.

Kupi se dobroohranjeni **pražilnik za kavo.** Ponudbe pod »Pražilnik« 3109 na upravnistvo »Slovenca«.

Sprejme se več

čevljar. pomočnikov in šteparic.

Pismene ponudbe se prosi pod št. 100 poštno ležečo Ljubljana 1.

Lesni

strokovnjak

popolnoma zmožen lesne trgovine se takoj sprejme. Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »LESNA« 3119.

Izletniki na Bled!

Hotel Mangart na Bledu zopet odprt

Vljudno naznanjam, da sem prevzel

hotel Mangart na Bledu

kjer bom poskrbel cenj. gostom z dobro pijačo ter okusnimi mrzlimi in gorkimi jedili. Za prenočišča in bivanje v seziji so na razpolago lepe sobe po zmernih cenah.

Priporočam se za mnogobrojni obisk z vsem spoštovanjem

M. Keržišnik,

bivši dolgoletni restavator v »Narodnem domu« v Ljubljani.

Kupi se večja množina

vreč za oglje.

Cenjene ponudbe na upravo lista pod »3129«.

Nudiva

po najvišjih dnevnih cenah:

Silvovko, Rum, **Brinjevec**, pristal **Razne likerije,** **Marmelado**, jabolčno in silvno **Silve**, bosanske **Sveče**, stearinske v zavitkih **Olje**, fino, jedilno

Točna in solidna postrežba, vse od tukajšnega našega skladišča. Samo na debelo.

Gregorc & Verlič Ljubljana

Cesta na Rudolfovo želez. 7 (prej sodar Buggenig)

Iščem dobro žensko

ki bi znala kuhati in opravljati hišna in vrtna dela obenem z drugo deklico. Stanovanje in dobra preskrba. Plača po dogovoru. Ponudbe na: Dr. Ivan Sond.č, kotarski liječnik, Grubisnopolje, Hrvatsko.

Kupujem:

smrekovo lubje (čreslo)**les za jame**

Prosim ponudbe s skrajno ceno! **Vinko Vabič, žalec pri Celju.**

Nekaj delavcev, izvešanih v
-- napravi cementnih cev --
se sprejme. -- Delo tudi v akordu.
Stavbena tvrdka Ivan Ogrin, Ljubljana
Gruberjevo nabr. št. 8.

V nedeljo 18. t. m.
se vrši ob 2. uri po-
poldne pri gluški
cerkvi javna dražba
1 oral velikega, last Andreja Babnika,
Dravice 49. Kupci se vabijo.

Trgoviščno poglavarstvo u Vukovaru.

Broj 2705/1919.

Vukovar, 31. ožujka 1919.

Natječaj.

Temeljem zaključka trg. zastupstva od 19. veljače 1919, toč. 27 raz-
isuje se ovime

natječaj za sastavak nacrti graditi se imajuće gradske
vijećnice i ureda gradskog poglavarstva u Vukovaru.

1. Natjecati mogu se svi arhitekti i inženjeri kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca.
2. Natječajni rok ustanovljuje se do 30. lipnja 1919 do 12 sati podne.
3. Natječajni nacrti imaju se upravit na adresu „Načelnik trgovišta Vukovar“ na vlastite ruke, a sa oznakom „Nacrt za graditi se imajuću vijećnicu.“
4. Traži se: a) Položajni nacrt u mjerilu 1 : 500, b) tlocrt svih spratova u mjerilu 1 : 200, c) pogled sa strane Rajčić i Franje Josipa ulice tj. A—B i B—C, d) potrebni broj presjeka, e) jasan tehnički opis rasporeda fasade, stropnih konstrukcija itd.
5. Povjerenstvo za izbor nacrtu: šef kr. građevnog ureda, delegirani članovi građevnog odbora, te po jedan arhitekt inženjer, koji se ne natjeću.
6. Nagradne cijene: prva nagrada 12.000 K, tri druge nagrade po 6.000 K. Nagradjene osnove postaju vlasništvo trg. poglavarstva, a ostale nenagradjene pridržaje si pravo otkupiti uz cijenu po pogodbi sa sastavljačem. Predlagačima nacrti dati će se odšteta putnog troška u iznosu od 300—600 K.
7. Trgoviščno poglavarstvo pridržaje si pravo, dati izraditi detaljnu osnovu, te povjeriti gradnju, kome hoće.
8. Graditi se ima: parter, I. i II. sprat (dio A—B, B—C do ul. 3, zamisljen je na dva sprata, ostalo na parter) fasada u njerenu i što jedno-stavnija, građevni stil po volji, po mogućnosti u skladu sa okolinom, balkoni, erkeri dozvoljeni.

Vodovod sa posebnim rezervarom i eventualno centralno loženje, dimnjaci se imaju projektirati.

Dva stubišta i jedan javni zahod u dvorištu.

Tlocrt gradilišta kao i opis rasporeda prostorija dobiju reflektanti od trg. poglavarstva.

Načelnik:

Türk v. r.

Oddaja zgradbe nove ceste.

Županstvo občine Žalna pri Višnji gori razpisuje oddajo zgradbe 3 m široke občinske ceste, dolge 1200 metrov, od

Peščenika do Male Loke

Stavbeni pogoji in zapisnik zakoličanja se lahko ogledajo pri županu v Žalni, pri cest. okr. odboru v Višnjigori in pri deželnem stavbenem uradu (g. svetnik Kraje) v Ljubljani.

Ponudbe za zgradbo te ceste z navedbo pavšalne svote za zgradbo cele ceste in s pristavkom, da se ponudnik podvrže stavbenim pogojem se imajo vložiti zadnjih do

30. maja 1919 opoldan

pri županstvu Žalna s 5% varščino ponudene svote. Cesta je proračunjena na 18.000 kron.

Županstvo občine Žalna pri Višnjigori

dne 17. maja 1919.

Anton Prijatelj

župan.

Za majniške izletnike

se priporoča z dobro postrežbo po primerni ceni
hotel „TRIGLAV“, Bled.

Termalno-radioaktivno kopališče Toplice pri Novem mestu

zdravi reumatizem, protin, neuragijo (ischias), ekzimate (ženske bolezni), posledice ran in zlomljenja kosti i. t. d. Sezija od 1. maja do 30. septembra.

Pojasnila daje brezplačno ravateljstvo.

(8)

Trgovce

star 40 let, oženjen brez otrok, ki je deloval nad 8 let kot poslovodja pri nekem podjetju v Istri, bil od tam prebran po Italiji

isče službe

janj, zmožen slovenskega, hrvaškega ter nemškega in italijanskega jezika kot založnik pive, potnik, skladiščnik, opora šefa itd. Kavcije potoži lahko 5000 K, Gre na vse kraje. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 3977.

ZA TRGOVCE!

Zaradi opustitve svojih oddelkov prodam po izredno nizkih cenah drobnarijo, galanterijo, modne stvari za gospode in manufakturno blago. Obisk skladišča priporočljiv. Vprašanja na naslov:

Rudolf Kokoschinegg, Maribor.

Pozor! Kupi se Pozor! posestvo

na katerem bi se lahko redilo 3 glave živine in par prašičev. Kupi se najraje na Dolenjskem ali v Skofji Loki v kakšnem pripravnem kraju za gostilno in trgovino. Kupi se tudi s trgovino in gostilno. Prodajalci se prosijo, da pismeno sporoče kraj in ceno na naslov Tratinik Viktor, Lavrovec, št. 6, p. Sent Jošt-Vrhnika.

Pestunjo

starejših let, popolnoma zanesljivo, iščem takoj. Lepo ravnanje in dobra oskrba. Imam deklico, ki že bodi in v juliju pričakujemo novorojenca. — Ponudbe pod naslov „Dobra služba 3035e na upravnistvo „Slovenca“, kjer se izve tudi naslov.

V ljubljanski okolici

najprimernejše neke med Skofjo Loko, Kamnikom, Litijo ali Šmarjem na Dolenjskem

iščem takoj v našem
malhno hišo ali vilo ali
malu posestvo
s pohištvom

na dve leti eventualno tudi na več ali manj časa. Neobhodno potrebno, da bi bil blizu velik gozd. — Ponudbe pod naslovom „Solidni najemnik“ na upravnistvo Slovenca.

! Trgovci! - - Pozor!

Nudim brezobvezno, dokler zaloga: la. 60% jedrnatu mlo v kosih po 500 gr. po K 820 za komad, la. 60% mlo za britje v kosih po 100 gr., komad 2 K, la. 50% teatratu mlo v kosih po 100 gr. komad 2 K. Naročila od 5 kg naprej po povzetju ali predplačilu sprejema FRANC OSET, veletrgovce, Vransko pri Celju, 3053(6)

Suhe češplje

imam naprodaj nekaj vagonov. Kupci naj se obrnejo na naslov 2889 (5) Risto M. Pantić, Tuzla, Bosna.

Sprejemem za takoj več

zidarjev in delavcev

ozir. zid. akordanta za dela v Ljubljani ali Trbovljah. Zglasiti se je osebno ali pismeno pri stavbeni tvrdki IVAN OGRIN, Ljubljana, Gruberjevo nabr. št. 8.

V Florjanski, Kolodvorski ulici, na Starem trgu ali na Radeckega cesti

kupim hišo

ki bi imela primeren lokal za dobro urejeno ljudsko kuhinjo. Cenjene ponudbe na upravnistvo „Slovenca“ pod „Ljudska kuhinja“.

Kupim vsako množino

suhih gob

po najvišji dnevni ceni. Cenjene ponudbe na Franjo Molan, Celje.

Jurij Pevec, posestnik v Zibiki, p. Pristava, Štajersko ima naprodaj izbornega belega 3037 (2)

VINA

letnika 1917 s 13% alkoholom 20 hl. in letnika 1918 do 25 hl. Cene po dogovoru. Izstopna postaja Stranje via Grobelno.

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd. Anton Cerne, graver in izdelovatelj kavčuk-tambilijev Ljubljana, Doornij trg 1.

Pohištvo

od priprostega do najfinejšega izdelka priporoča po solidni ceni FRANK SKAFAR, Ljubljana, Rmska cesta 16. Stavbeno in pohištveno strojno tizarstvo

Vsakovrstne slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi tudi slavnate čevlje (šolne), predpražnike, slamate podplate za v čevlje Franjo Cerar tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale. Tovarna je 7 minut od kolodvora.

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir
Specijalno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno: Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke.

Tehnična mnenja, zastopstvo strank v tehniških zadevah.

KNJICARNA IN TRGOVINA S PAPIRJEM

v Celju se takoj prodaja. — Vprašanja na tvrdko

G. Adler, Celje, Glavni trg 17.

Ugodna naložitev kapitala!

Popolnoma opremljen **HOTEL** z živahnim prometom pred vojno prezidan, ob železnici v južno-štajerskem mestu, s prostornimi stranskimi poslopji, vsled ugodne lege za vsako drugo podjetje pripraven, se prodaja pod ugodnimi pogoji. Naslov se izve v upravn. „Slovenca“ pod št. 3090.

Za fabrikacijo kemičnih preparatov se išče v nakup ali najem primerno

poslopje s skladišči

v ljubljanski okolici. Ponudbe pod „Kemična tovarna 3037“ na upravo.

Zadružna zveza v Ljubljani razpisuje službi:

zadružnega revizorja in knjigovodskega uradnika

Lastnoročno pisane prošnje z dokazili o usposobljenosti, dosedanjem službovanju ter zahtevki o plači je poslati do 24. maja t. l. ravateljstvu, Dunajska cesta 38.

Trgovina naprodaj.

Velika, ob- vana z mnogovrstnim blagom v nekem južnem Štajerskem mestu ob železnici je naprodaj. Prijazne ponudbe pod naslovom: „Plačilo zmožno 3063“ je nasloviti na upravo lista.

Prodaj več vagonov zdravega

konjskega sena in slame

v prešanem stanju. Tozadevna vprašanja je nasloviti na FRANC OSET, veletrgovina, Vransko pri Celju.

FOTO-ATELIJE „FELIOS“

Franc Jožefa cesta št. 5

v slovenskih rokah!

Prevzel VELICAN BESTER, fotograf ter se priporoča slav. občinstvu.

Matlinice, vrtilia (gepeljni), slamozeznice, čistilniki, trijerji, sfiskalnice za sadje in grozdje, decimalne tehtnice in drugi poljedelski stroji najslabotnejših tovarn so vedno v veliki izbiri v zalogi, drugi stroji se pa lahko naročajo pri FRANK MITTI, zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Martinova cesta 2.

Sezija od 15. maja do konca septembra

Zdravilišče Rogaska Slatina

Najmodernejša in najprijetnejša zdravilišče v Jugoslaviji.

Naravni žveplenokislogrenki vrelec. Nedosežno zdravilišče za bolezni želodca, črevesa, jeter in ledvic. Zdravilišče za bolezni orenaviljanja (diabetes, debelost) in putike (arthritis urica). Moderno kopališče z vsemi hidro-mebano-terapevtskimi procedurami. Dijetalni sanatorij za bolezni na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in za diabetikarje pod vodstvom strokovnjaka dr. Lavriča iz kole svetovnoznane profesorja dr. Noorden-a. Vsakovrstne mineralne, solne in plavalne kopelje. Telesne kure za kronične bolezni srca klimato terapija za nervozne, okrepčevalne kure za krvne bolezni in blodico (chlorose). Najboljše krepčilo za rekonvalescente po pljučnih boleznih, kot bronhitis, pleuritis itd. — Zdraviliška godba, zdraviliški kino, umetniški koncerti, gledališke predstave, športni prostori. — Veliko število modernih opremljenih hotelov in dependanc, krasni izprehodi in izleti v okolico. Za prehrano najbolje preskrbljeno; jasna mlekarna. Prospekte razpošilja brezplačno in na vprašanja odgovarja

Ravnateljstvo državnega zdravilišča ROGAŠKA SLATINA.